REDACŢIUNEA.
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:

In Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.

— Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.

Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 256. Braşov, Sâmbătă 18 Noemvrie (1 Decemvrie). 1900.

Mesagiul regal român.

Mesagiul regal rostit Miercurĭ la deschiderea parlamentului român vestesce un period de muncă încordată, de multă abnegare patriotică şi de o constantă veghiare şi energică apĕrare a intereselor vieţii de stat naţionale, cărora trebue sĕ se supună şi pe carĭ trebue sĕ le împlinéscă România, pentru-ca sĕ se asigure binele şi prosperitatea eĭ.

Mesagiul anunţă proiecte de legĭ şi mĕsurĭ însemnate în scopul de a îmbunĕtăţi situaţiunea financiara a ţĕrii. Pe lângă acésta mai anunţă nisce reforme însemnate, printre carĭ un şir de legĭ administrative menite de a pune temeliile unei descentralisărĭ administrative neapĕrat de lipsă pentru întărirea organisaţiunei interióre a statului.

Proiectele acestea ale guvernului vor forma substratul discuţiunilor amĕnunţite în Cameră şi în pressă, ér' situaţiunea seriósă economică şi financiară a ţĕrii şi necesitatea reculegerei accentuate în Mesagiŭ, în scop de a câştiga nouĕ puterĭ şi a pune ţéra în stare sĕ facă nouĕ progrese, pretinde ca aceste discuţiunĭ sĕ fiă cât se póte de obiective, nepasionate şi conscienţióse, avĕnd o singură ţintă: folosul şi binele comun al patriei.

Pentru moment este mult discutată acea parte a Mesagiului regal, care se referă la conflictul cu Bulgaria. Şi acésta se esplică şi prin faptul, că declaraţiunea din Mesagiŭ în cestiunea bulgară a urmat aprópe imediat după încheierea marelui proces, ce s'a desfăşurat înaintea Curţii cu juraţĭ de Ilfov, care a judecat asupra crimelor bulgărescĭ, ce au dat nascere acelui conflict.

Mesagiul esprimă speranţa, că „neînţelegerea cu Bulgaria va înceta încurênd faţă cu constatările făcute înaintea justiţiei“.

Cuvintele acestea sunt interpretate de foile vienese în sensul, că cei din Bucurescĭ nu mai au îngrijirĭ că se vor continua frecările cu Bulgaria, ci că ei sperézĕ, că şi cu acéstă ţéră se vor restabili încurênd raporturile amicabile, ce le susţine România cu tóte puterile.

Interpretarea acésta şi-o baséză acele foi mai ales pe cuvêntul „neînţelegere“, adecă nu în sensul de divergenţă séu de ćértă, ci în sensul, că conflictul s'a iscat numai dintr'o neînţelegere.

Nu aşa interpretéză foile române acea parte a pasagiului din Mesagiŭ privitor la Bulgaria. Astfel „Timpul“ dice: „Nu putem pĕtrunde în secretele acţiunei diplomatice şi nu putem sci prin urmare în ce stadiu se află. Dér sunt semne visibile, că dovedile, ce le posede acum guvernul şi poporul bulgar au produs asupra lor o adêncă impresiune. Un ministru şi-a dat demisiunea, care póte atrage după sine căderea guvernului întreg. Şi se prea póte ca un nou regim sĕ înţelégă pe deplin atât însemnătatea faptelor dovedite în faţa justiţiei romane, cât şi datoria supremă, ce reiese din aceste constatărĭ pentru principatul bulgar“.

De aicĭ se vede, că cercurile politice din Bucurescĭ sperézĕ, ce-i drept, că actualul séu viitorul regim bulgar va înţelege pe deplin datoria, ce reiese din constatările justiţiei romane, dér că îngrijirile cu privire la viitórea atitudine a guvernului bulgar încă n'au dispărut. Frasa cu care se încheie alinea din cestiune a Mesagiului adeveresce esistenţa acestor îngrijirĭ.

„Este în interesul comun al tuturor societăţilor civilisate“, dice Mesagiul, „de a-se apĕra în contra unor uneltirĭ, carĭ pun în pericul ordinea statului înăuntru şi înafară“.

Aceste cuvinte au fost salutate de aplansele îndelungate şi sgomotóse ale representanţilor ţĕrii, findcă prin ele se indică firma hotărîre a României, de aşĭ apĕra cu energiă şi cu demnitate interesele în contra uneltirilor, carĭ sunt pentru ea un pericul naţional şi internaţional totodată. De aicĭ urméză, că décă acele uneltirĭ nu vor înceta, raporturile României cu Bulgaria vor fi tot mai încordate.

Din tóte resultă, că conflictul cu Bulgaria nu numai că nu s'a încheiat, dér întră de acum încolo într'un stadiu decisiv şi că atêrnă numai dela Bulgarĭ ca sĕ fiă cu totul delăturat şi sĕ se restabiléscă érăşĭ bunele raporturĭ de mai nainte între ambele ţĕrĭ.

Atitudinea viitóre a guvernului bulgar va avé decĭ sĕ hotărască.

Deschiderea parlamentului român

După *Tedeum-ul* ce s'a celebrat cu mare pompă la metropoliă, la órele $11^1/_2$ înaltele corpurĭ şi autorităţĭ s'au întrunit în sala şedinţelor Adunărei.

Dela Palat cortegiul regal porni în bubuitul celor 101 tunurĭ şi la órele 12 fix M. S. Regele însoţit de A. S. Regală Principele Ferdinand, sosesce la Cameră, unde este primit la scară de toţĭ d-niĭ ministrii şi birourile Corpurilor Legiuitóre.

M. S. Regele intră în Sala Şedinţelor Adunărei precedat de casa s'a civilă şi militară; urcându-se apoi la Tron, dă citire următorului

Mesagiŭ:

Domnilor Senatorĭ!
Domnilor Deputaţĭ!

Deschidênd a doua sesiune a legislaturei de faţă, cea din-tâiŭ a Mea gândire este sĕ mulţumesc ţĕrei pentru partea ce a luat'o la adânca Mea durere în urma încetărei din viaţă a prea iubitei Mele mame. Trainica legătură, ce de o treime de véc Mĕ unesce cu Naţiunea, s'a dovedit din nou şi a fost singura Mea mângăere în acéstă grea încercare.

Domnilor Senatorĭ!
Domnilor Deputaţĭ!

In acéstă sesiune, Ţéra aşteaptă dela munca şi dela abnegaţiunea d-vóstră îndestularea unor nevoi, carĭ, chiar în afară de criza trecĕtóre cu care ne luptăm, se explică prin desvoltarea prea repede a statului român.

Obligaţĭ a lua şi a menţine în mijlocul statelor europene rangul la care evenimentele ultimelor decenii ne-au chemat, am căutat sĕ recâştigăm timpul perdut în lungile epocĭ de asuprire. Cu 50 de anĭ înapoi erau tóte de făcut; astă-dĭ putem privi cu o legitimă mândrie la progresele îndeplinite.

Dér însemnatele jertfe materiale ce mersul înainte ne-a impus, ne silesc acum a ne reculege pentru a câştiga noi puterĭ şi a ne pune în stare sĕ facem noi progrese. In vederea acestui scop, vom avé a lichida angajamentele neacoperite din trecut, a restrînge cheltuelile până la limita la care o mai mare reducere ar paralisa progresele făcute şi a crea noi resurse pentre echilibrarea unui budget ce de acum înainte va avea sĕ îndestuleze şi nevoile ordinare şi cele extraordinare.

Mĕsurile menite a lichida trecutul, au fost deja comunicate Domniilor-Vóstre în sesiunea extraordinară. Budgetul pe anul viitor se va presenta cu o economie de aprópe 15 milióne asupra budgetului actual şi cu o diferinţă de 10 milione asupra totalului cheltuelor anului curentér; remaniarea impositelor directe ne va procura resursele pentru deplina asigurare a viitorului nostru financiar.

La aceste mĕsurĭ nu se póte însĕ ajunge, fără simplificarea aparatului nostru administrativ. Ministrul Meu de interne vĕ va presenta o serie de proiecte, carĭ mărind comunele rurale, ale căror resurse vor mai cresce şi prin înfiinţarea monopolului cârciumelor în favórea lor, le vor permite a îndeplini o parte a sarcinelor ce cad astă-dĭ asupra Statului.

Acéstă reformă va corespunde şi cu o dorinţă de mult exprimată de tóte partidele, dér care până astă-dĭ a rĕmas în stare de aspiraţiune.

Resursele sporite ale comunelor rurale vor înlesni înfiinţarea de notarĭ, cărora li-se vor deferi tóte atribuţiunile administrative impuse de organisarea actuală primarilor

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Curier parisian.

I. Esposiţia din 1900.

(Urmare.)

Imĭ aduc aminte, că acum doi anĭ mergênd într'o di la esposiţia „asociaţiei artiştilor“ din Leipzig, vĕdui espuse pânzele unei şcóle nouĕ flamande — în parenteze fiă spus, între pictorii modernĭ flamandĭ sunt multe talente remarcabile; au însĕ defectul de-a avé nume greu de ţinut. — Se numiau „neoimpresioniştĭ“ şi lumea îşĭ făcea mult haz de ei. Picturile lor constau din mii de pete micĭ de colorĭ diferite. Când erai înaintea unui tablou nu vedeai decât aceste pete de sute de colorĭ. Déca te depărtai însĕ, se întêmpla o minune, vedeai forme şi vedeai colorĭ. Principiul lor era, că anumite combinaţii de pete de colorĭ, dau, vĕdute dela distantă, anumite colorĭ. După ei, în natură nu esistă colorĭ simple, ci numai combinaţii de colorĭ, decĭ décă vrei sĕ redai colorile naturei, trebue sĕ le discompui în părţile constitutive şi sĕ le unescĭ, astfel ca ele sĕ-ţĭ dea colórea combinată. Precum vedem, principiul acesta nu-i de loc ridicol, şi într'adevĕr erau suprafeţe, carĭ dela distanţă, se vedeau verdĭ, de aprópe însĕ nu vedeai pe tótă suprafaţa nicĭ o faţă verde. Capul acestei şcolĭ — numele i-l'am uitat, — care prin studii aprofundate şi prin muncă şĭ-a câştigat convingerea sa, a creat opurĭ de sémă. Ceilalţĭ, imitatorĭ au făcut monstruosităţĭ.

Étă un lucru, de care trebue sĕ ţinem mai ales sémă: Sĕ nu judecăm pictura modernă după mulţimea de mediocrităţĭ, carĭ umple în fiă-care an salónele şi esposiţiile. Sunt mii, carĭ chiar avênd talent, se pierd în marea de principii nouĕ, care îi potopesce. Neavênd o individualitate pronunţată ei imitéză adĭ pe unu, mâne pe altul, nu sciu înşi-şĭ ce cred. Au venit prea multe influinţe asupra lor. Invenţii nouĕ au deschis orisonturĭ nouĕ. Afară de aparatul fotografic, motorul cu vapor, care a deschis drumurĭ pe tótă suprafaţa pământului, a adus cu sine lucrurĭ nouĕ şi în pictură. Ómenii au rĕmas surprinşĭ de picturile Japonesilor, carĭ deodată li-s'au arătat în tótă splendórea lor. Fără sĕ ţină sémă, că alte sunt circumstanţele, carĭ le-au inspirat în estremul orient, şi alte în Europa, ele au fost imitate şi o bună parte — din nefericire: o parte rea — a simbolismului, secesionismului etc., e de dorit acestor tablourĭ japoneze. Dér alte sunt peisagele japoneze, alte colorile lor, alta e mitologia lor, în alt sens lucréză fantasia lor şi altul e interiorul, în care locuesce Japonesul, un interior deschis, aprópe neacoperit cu orisonturĭ marĭ! Şi în loc sĕ se localiseze ce-i bun în arta acésta, s'a tradus şi ce e primitiv.

Pe de altă parte a venit opera lui Ruskin, care a orbit lumea cu comorile ce le-a descoperit în arta prerafaelită. Era o vreme când Raffael, Tiţian, Michelangelo se credeau stupidĭ şi Cima un geniu. Spre fericire lucrurile s'au schimbat de-atuncĭ, şi chiar esposiţia din 1900 a arătat'o într'un mod surprindĕtor. Prerafaelitismul nu mai e la suprafaţă, nu mai e o modă, ci ceea-ce e bun în el a întrat deja în sânge, s'au deslușit. Nicĭ-odată n'am fost atât de plăcut surprins de faptul acesta, decât chiar parcurând esposiţia din Paris. Arta ornamentală suge sucul ei din comóra nesecată a unui Botticelli etc., pictura a primit numai ce a fost bun şi neîntrecut în arta acestor marĭ măestri.

Meritul esposiţiei din 1900 a stat chiar în aceea, că a delăturat mediocrităţile ca sĕ dea loc artiştilor de valóre. Şi într'adevĕr între picturile acestea descoperim opere nemuritóre. Intr'un taur pictat de Roll, în „Lied“ a lui Lomont, în „Les foins“ a lui Lepage, în mânile admirabil pictate a unui portret de-un pictor engles, găsim o enciclopediă întrégă de sciinţă artistică.

Pe artiştii adevĕraţĭ nu i-au orbit nicĭ Japonesii, nicĭ prerafaeliţii, ei şĭ-au mers drumul lor învĕţând deopotrivă dela Botticelli, decoraţia, ca şi dela Michelangelo vigórea, dela Raffael dulcéţă şi armoniă, dela Velasquez sciinţă, dela Correjio coloratură şi dela Van Eyck technica colórei, dela Holbein şi Van Dyck desemnul. In pânzele lui Böcklin recunoscĭ influenţa lui Rubens, Dagnan în „Cina cea de taină“ duce până la fosforescenţă luminaţia miraculósă, în care Rembrandt învĕlesce pe Cristos, Lembach datoresce mult lui Van Dick etc. Dér asta le servesce spre onóre

faţă cu Statul rĕmâind ca primarii sĕ nu se ocupe de cât de interesele pur comunale. Aşa se vor pune temeliile descentralisărei administrative, care într'o bună organisare trebue sĕ purcédă dela comuna rurală.

In ordinul acesta de idei, ministrul Meu de culte vĕ va supune un proiect de lege prin care cheltuelile cultului trec asupra comunelor rurale.

Domnilor Senatorĭ!
Domnilor Deputaţĭ!

Cu tótă strîmtorarea monentului, nu ne vom abate dela solicitudinea ce tinĕrul nostru stat a avut tot-d'auna pentru gloriósa s'a armată. Sporirea efectivelor, fără de care instrucţiunea trupei este ilusorie, se impune, şi — introducênd economiile necesare — ne vom procura mijlócele de a întări armata, micşorând în acelaşĭ timp actualul budget al ministerului de rĕsboiŭ.

Raporturile nóstre cu tóte Puterile sunt din cele mai amicale; am speranţa, că neînţelegerea cu Bulgaria va înceta în curênd faţă cu constatările făcute înaintea justiţiei. Este în interesul comun al tuturor societăţilor civilisate de a se apăra în contra unei uneltirĭ, carĭ pun în pericol ordinea statului înăuntru şi în afară.

Domnilor Senatorĭ!
Domnilor Deputaţĭ!

Guvernul Meu 'şĭ dă bine séma că mĕsurĭ radicale, chiar când necesitatea lor e obştesce recunoscută, deştéptă multiple nemulţumirĭ. Aceste nemulţumirĭ s'au manifestat cu prilejul aplicărei unei legĭ de imposit, sub formă de mişcărĭ violente ce impuneau Statului datoria unei imediate represiunĭ. Nimenĭ nu o regretă mai mult decât Mine; dér am încrederea că, pe mĕsură ce toţĭ cetăţenii vor înţelege neapărata trebuinţă a sacrificiilor pecuniare din partea fie-căruia, pentru menţinerea creditului Statului, vor şi lua cu bărbăţie asupră-le sarcina momentului, sciind bine, că numai astfel va putea garanta viitorul, şi că, strîmtorându-ne adĭ, vom asigura prosperitatea de mâne.

In tóte împrejurările grele, prin carĭ a trecut Ţéra, representanţii ei au adus dovadă de cel mai luminat patriotism, şi ast-fel ne-a fost dat sĕ înfăptuim împreună progresele continue de care se bucură generaţia de astă-dĭ. Tótă experienţa trecutului Mĕ îndreptăţesce sĕ cred cu tărie, că şi de astă-dată, Domniile-Vóstre, mandatarii naţiunei, veţĭ fi la înălţimea îndatoririlor ce vĕ impune situaţiunea şi că activitatea Domniilor-Vóstre va fi încununată de un succes real.

Dumnedeu sĕ binecuvinteze lucrările Domniilor-Vóstre pentru binele şi prosperitarea scumpei nóstre Patrii!

Sesiunea ordinară a Corpulurilor legiuitóre este deschisă.

CAROL.

(Urméză semnăturile miniştrilor.)

şi mulţĭ dintre pictorii marĭ de adĭ ar fi putut învĕţa încă mult dela predecesorii lor din veacurile trecute. Décă Klinger ar fi trecut mai cu băgare de sémă prin galeria de desemnurĭ din museul Luvrului, ar fi vĕdut cum Raffael învaţă dela Fra Bartolomeo gruparea minunată a figurilor sale. Triunghiul, în care aranjéză el aprópe tóte madonele sale, îl vedem aicĭ în desemnurĭ marcat cu creonul. Ca şi în statele lui Thorwaldsen nu găsim nicĭ un loc gol supĕrător, precum găsim spre pildă în „Christos în Olimp“ al lui Max Klinger, care în loc sĕ ne dea o grupă, ne-a dat o colecţiă de acte şi figurĭ, frumóse una ca alta, dér nelegate una de alta prin acel ceva, prin care îşĭ închégă Fra Bartolomeo grupele din frescurile sale.

Dér vĕd, că prea am întrat în amĕnunte, vĕd, că am părăsit de multe-orĭ palatul de pictură al esposiţiei, vĕd, că am început sĕ scriu despre pictura modernă. Judecarea ei nu ne este însĕ nouă dată. Generaţiile viitóre vor puté numai vorbi obiectiv despre ea.

(Va urma.)

Cetirea Mesagiului a fost des aplaudată de Adunare.

M. S. sfêrşind, pornesce spre Palat în cântul Imnului regal, precedat de casa sa civilă şi militară.

*

Camera a procedat erĭ la constituirea biroului. D-l G. Gr. *Cantacuzino* a fost ales preşedinte cu 105 voturĭ. Au fost 16 voturĭ albe.

D-nii Economu, Barbu Delavrancea, Gh. Panu şi Toma Cămărăşescu au fost aleşĭ vice-preşedinţĭ.

La *Senat* d-l C. *Boerescu* a fost ales preşedinte cu 74 voturĭ. Au fost 18 voturĭ albe. D-nii Gr. Cogălniceanu, Gr. Olănescu, I. Ianov şi Dr. Severeanu au fost aleşĭ vice-preşedinţĭ.

Cincĭ milióne pentru scóle de stat.

Inainte cu doi anĭ ministrul de culte şi instrucţiune publică *Wlassics* a presentat dietei un proiect de lege cerênd încuviinţare de-a edifica şcóle poporale de stat şi locuinţe învĕţătorescĭ corĕspundĕtóre legii. In 1899 i-s'au şi votat *2 milióne corone* din carĭ s'au edificat în 125 comune sale de învĕţămênt (cu totul 294), 103 locuinţe învĕţătorescĭ, 2 sale de gimnastică şi 51 edificii laterale.

Abia s'au sfîrşit clădirile acestea, şi étă că ministrul cere alte sume colosale pentru înfiinţarea de şcóle poporale de stat. *Wlassics* nu cere mai puţin, decât *5 milióne corone*, pe carĭ vré sĕ le cheltuéscă astfel:

Pentru clădirĭ şcolare în comitatele: Abauj-Torna 17,439 coróne; *Alba-inferióră* 308,773 c.: Arva 29,940; Arad 22,840; Bacĭ-Bodrog 41,600; Bereg 425,440; *Bistriţă-Năsĕud* 39,370; *Bihor* 108,980; *Braşov* 116,000; Ciuc 26,060; *Făgăraş* 48,517; Gömör 13,662; Treiscaune 109,900; Heveş 17,892; Hont 34,743; *Hunedóra* 155,943; *Tĕrnava-mică* 164,455; *Cojocna* 177,746; Lipto 74,000; *Mureş-Turda* 112,049; *Maramureş* 36,800; Tĕrnava-mare 79,786; Neutra 102,515; Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun 927,600; Pojun 19,879; Şaroş 17,662; Sătmar 119,000, *Sibiiu* 98,800; *Selagiu* 256,862; *Solnoc-Dăbâca* 208,843; Timiş 45,818; *Turda-Arieş* 206,992; Torontal 8000; Trencin 228,700; Turoţ 99,375; Ugocia 81,893; Ung 298,006; Vaş 68,943; Zala 98,200; Zemplin 34,000 şi Zolyom 11,000.

Afară de acésta în budgetul pe 1901 ministrul cere pentru edificarea de şcóle nouĕ de stat în ţinutul locuit de Rutenĭ 200,000 coróne şi pentru clădirĭ mai micĭ 5 ,000 coróne.

Wlassics, cum spune o fóiă unguréscă, a cheltuit în anii din urmă *8 milióne coróne* pentru înfiinţarea de şcóle poporale de stat, adecă *pentru maghiarisare.* Banii aceştia au fost scoşĭ nu din pungile Maghiarilor numai, ci în mĕsură mai însemnată din pungile Românilor, Slovacilor, Sêrbilor, Saşilor etc., cărora li-se dă acum şcóle de stat unguresci, adecă *maghiarisare* pe banii proprii.

Astfel scie şi pricepe ministrul instrucţiunei publice sĕ promoveze cultura naţionalităţilor nemaghiare. Le înfundă cu limbă şi spirit maghiar, că dóră-dóră vor îndrăgi „cultura“ seminţiei lui Arpad şi so vor lăpĕda de limba şi cultura lor naţională. De-ar jertfi însĕ Wlassics sute şi mii de milióne în acest scop, el tot n'are sĕ-şĭ vadă visul cu ochii. Naţionalităţile nemaghiare n'au ajuns încă la atâta pĕcătoşeniă, încât sé-şĭ pună de bună voiă capul în jugul sclăviei limbei şi culturei maghiare.

Dieta ungară.

Desbaterea budgetului pe 1901.

In şedinţa de alaltaerĭ a dietei s'a început desbaterea generală a proiectului de budget pe 1901. Camera era slab cercetată.

Raportorul *Nemenyi* Ambrus, vrênd sĕ motiveze proiectul, a ţinut un discurs mai lung. El începu prin a spune, că de când s'a votat ultimul budget raporturile politice în ţéră nu s'au schimbat, dér nu s'a schimbat spre bine nicĭ situaţia economică generală. Aicĭ zace causa pentru care faţă cu statul se ridică pretensiunĭ mai marĭ, şi din contră isvórele estraordinare din carĭ s'ar puté satisface pretensiunile, de-ocamdată sunt mai puţine.

Raportorul stărue apoi în general asupra posiţiilor budgetare şi dice, că nu s'ar puté face imputărĭ nicĭ de-oparte, nicĭ de alta, fiind-că trăim în timpurĭ nefavorabile, ca tóte statele din Europa. Economia naţională este supusă la grele încercări, însĕ cu tóte acestea balanţa nu e conturbată. In fine recomandă spre primire proiectul de budget.

Molnar I. (partida poporală) ia cuvêntul şi printr'un discurs critic pasionat deschide desbaterea budgetară. Declară deja la început, că el şi partida lui nu primesce budgetul. Acest vot de neîncredere şi-l sprijinesce prin aducerea de date şi fapte. Dice, că stările morale în Ungaria n'au fost nicĭ-odată mai murdare ca adĭ. Sistemul de adĭ e tot cel vechiŭ de pe timpul lui Banffy. O schimbare nu s'a făcut decât în persóna ministrului-preşedinte. Când Coloman Szell a accentuat lozinca „lege, drept şi dreptate“, trebuia în primul rênd sĕ esercite politica pedepsirei, căcĭ nefăcêndu-se în direcţia acésta nimic, nu póte fi garanţiă pentru viitor, că lucrurile se vor schimba spre bine. Szell însĕ a dis, că nu voesce rĕsbunare, el vré sĕ aştepte ca ómenii sĕ înţelégă înaltele lui idei. Dér ce vedem? Abusurile, defraudările, violenţa bântue şi adĭ ca şi în trecut.

Ilustréză cu esemple concrete, că şi adĭ sunt aceleaşĭ stărĭ ca sub Banffy. Ilegalităţile, ce se comit în ţéra întrégă, dau hrană socialismului. Lucru firesc acesta, după-ce funcţionarii administrativĭ au eşit din vechia şcólă şi cred, că trăesc tot sub măestrul lor, sub Banffy. N'are sĕ se mire decĭ nimenĭ, décă poporul este aruncat în braţele socialismului şi adeseorĭ ridică mâna în contra funcţionarului sĕu.

Schiţéză stările publice din ţéră şi arată asupra abusurilor, ce se fac, violenţele şi volniciile ce se comit. Ce va dice străinătatea — se întrébă oratorul — décă cetesce, că *libertăţile publice în Ungaria sunt numai pe hârtiă*, că ómenii oficiilor împiedecă dreptul de liberă adunare. Pe lângă astfel de raporturĭ este imposibil a-ne gândi măcar la alegerĭ curate. N'avem administraţiă nepărtinitóre. Orĭ-cât ar căuta logică între cuvintele şi faptele ministrului preşedinte, n'o află nicăirĭ. Aicĭ s'ar potrivi cuvintele dise odată de Szell, că el caută tot-déuna acolo, unde nu se află.

Molnar îşĭ sfêrşesce discursul dicênd, că după convingerea lui, Coloman Szell e mult mai primejdios pentru ţéră, de cât Banffy. Banffy a fost sincer şi franc în violenţa lui şi faţă cu el ţéra scia, ce sĕ facă; însĕ Coloman Szell unge asuprirea cu miere şi cu purtarea lui prevenitóre. Banffy n'a vestit dreptul şi a fost violent, Szell vestesce „dreptul, legea şi dreptatea“, însĕ esercită nedreptatea.

Desbaterea s'a continuat erĭ.

Bulgaria şi procesul cel mare.

Corespondentul din Sofia al diarului „Pester Lloyd“ spune într'o corespondenţă, că diarul oficial bulgăresc promite, că guvernul va studia actele din procesul complotului pertractat în faţa justiţiei române. Diarul însĕ nu pomenesce un cuvênt, décă se va da vr'o urmărire cererilor formulate de România?

In schimb diarele bulgărescĭ ruso-file cer guvernului bulgar sĕ se ţie de promisiunea dată, că va urmări pe membrii comitetului macedonean, de îndată ce justiţia română va fi dat sentinţa definitivă.

*

Presa ruséscă se ocupă de procesul complotului şi *infieréză uneltirile comitetului macedo-bulgar.* Diarele rusescĭ adaug, că va fi greu procesul ce ar trebui ca guvernul sĕ-l intenteze Bulgarilor implicaţĭ în complot, căcĭ va trebui sĕ înăbuşe acte teroriste.

*

Cetim în „Timpul“:

Sciri particulare, pe carĭ le primim din Sofia, ne arată că *situaţiunea guvernului bulgar este fórte sdruncinată* şi că pare a fi vorba despre o schimbare de guvern.

In legătură cu acésta se pune faptul, că generalul Petroff, fost ministru de rĕsboiŭ, în urma unei audienţe avută la Principele Ferdinand, a avut consfătuirĭ cu câţĭ-va bărbaţĭ politicĭ din diferite partide, în vederea formărei unui guvern personal al Principelui.

Se asigură, că d-nii Stancoff, Rizoff şi Nacevicĭ vor da tot concursul generalului Petroff, spre a reuşi în scopul ce i-a propus.

Interwiev c'un condamnat bulgar.

Un colaborator al diarului „Roumanie“ a întêlnit în Rusciuc pe unul din cei condamnaţĭ în contumacie de curtea de Ilfov, ca complice la cele douĕ asasinate şi la complotul contra Regelui, pe Theodoroff, (fù osêndit la 20 de anĭ muncă silnică). Diaristul a avut o convorbire cu acest criminal încă fórte tinĕr. Theodoroff face impresiunea numai a unui băeţandru de 17 anĭ; e blond, cu ochĭ vii, un tip de student, care n'are nimic caracteristic. El vorbesce apăsat, cunósce limba română şi puţin limba francesă.

Corespondentul a credut, că e fiiul, séu nepotul condamnatului Theodoroff, dér studentul l'a asigurat, că el însuşĭ este cel condamnat la 20 de anĭ muncă silnică. Theodoroff spuse între altele, că n'are decât 20 de anĭ şi-i e penibil de a se gândi, că la începutul carierei sale, a fost proscris într'o ţéră, unde are atâtea rude şi unde a fost aşa dicênd crescut.

— Nu-i aşa — îl întrebă coresp. — că nu-ţĭ face mare grije o condamnare, ce pare platonică în împrejurările de adĭ în Bulgaria?

— Pardon — rĕspunse Theodoroff — am consultat pe un advocat şi am audit nisce faime, după carĭ *se pare, că se vor ordona la noi urmărirĭ contra tuturor Bulgarilor condamnaţĭ* pe nedrept în Bucurescĭ.

Despre Trifanoff, vechiul sĕu prietin, dise Theodoroff, că este „un esaltat şi un idiot, căruia tot-déuna i a plăcut sĕ facă a-se vorbi despre el. Trifanoff avea mania de a vorbi mult, credêndu-se elocuent. Noi nu luăm în serios comitetul secret din Bucurescĭ“.

I. — Dér pe cel din Sofia?

R. — (cu gravitate) Asta-i cu totul alta (evasiv), dér eu nu m'am ocupat nicĭodată de politică.

I. — Şi décă justiţia bulgară te va urmări?

R. — Tot ce mi-se póte imputa este, că am locuit în aceeaşĭ cameră cu Trifanoff. (Fără convingere). Din parte-mĭ n'am sĕ mĕ tem de nimic.

I. — Şi ceilalţĭ?

R. — Pe ceilalţĭ, pe cei din Sofia nu-i cunosc... Am vĕdut pe Stoian Dimitroff în cafenea, i-se cetea „Peninsula Balcanică“ şi din timp în timp el gesticula ca un nebun.... In afară de un plictisitor proces criminal în patria mea, *proces posibil după tóte semnele*, eu n'am a mĕ teme de nimic.

Corespondentul conchide dicênd, că impresiunea lui Theodoroff concordéză cu aceea a persónelor bine informate din Rusciuc, şi că se crede, că guvernul bulgar va deschide o acţiune judiciară contra lui Sarafoff şi toţĭ ceilalţĭ condamnaţĭ în contumacie din procesul dela Bucurescĭ.

Misiunea lui Krüger.

Se scie, că preşedintele *Krüger* a făcut o visită ministrului de esterne *Delcassé*, care i-a întors visita şi cu care a avut şi o convorbire.

O telegramă din Paris spune, că în convorbirea acésta Krüger s'a mărginit a sonda terenul şi a afla, care ar puté sĕ fiă atitudinea Franciei oficiale faţă cu eventualităţile, ce s'ar puté ivi în viitor, eventualităţĭ isvorîte din paşii, ce i-ar face preşedintele la curţile europene în favórea causei Burilor.

Ministrul *Delcassé* sĕ fi dat lui Krüger a cunósce, că *Francia nu va lua iniţiativa*, dér *se va alătura la orĭ-ce cestiune acceptabilă, care s'ar pune eventual din altă parte.*

Se asigură, că *Krüger* va pleca direct la Haga, ca sĕ facă acolo *primul pas diplomatic oficial*, nu se scie însĕ, décă va cere intervenirea Olandei pentru instituirea unuĭ

cință, adunarea la propunerea comitetului ia următórele hotărîrĭ:

a). Votéză mulțămită protocolară Onoratului institut de credit și economiĭ „Albina“ pentru ajutorul de 400 cor. pe séma Internatului-orfelinat.

b). Votéză mulțămită protocolară d-lui Dominic Rațiŭ pentru ajutorul de 237.50 cor. acordat pentru acelaşĭ scop.

c). Votéză mulțămită protocolară Onoratului public din Brașov și jur pentru marinimósele contribuirĭ făcute cu ocasiunea colectei inițiată de Comitetul Reuniunei pentru îmbrăcarea fetițelor sĕrace dela șcólele nóstre. —

d). O declară pe d-șóra Carolina Teclu, pe basa meritelor câștigate în restimp de 30 anĭ, între carĭ 17 anĭ aicĭ în Brașov, pe terenul instrucțiuniĭ fetițelor române de directóră definitivă la Internat, cu acel adaus, că numita d-șóră sĕ ocupe postul, ce-l are astădĭ în condițiunile actuale pănăce Reuniunea va susținé Internatul-orfelinat în forma de astădĭ și până ce numita d-șóră va dispune de capabilitatea recerută pentru conducerea acestui post.

e). In vederea împrejurăriĭ, că în anul acesta s'au împlinit 50 de anĭ, dela înființarea Reuniuniĭ, adunarea generală decide a alege o comisiune, care sĕ facă planul, în ce mod ar putea Reuniunea sĕrba încheierea acestui period de 50 de anĭ de activitate, prin aranjarea unuĭ jubileu. In acéstă comisiune sĕ alege următórele d-ne și domnĭ: Ana și Nicolae Petra-Petrescu, Zoe și Simion Damian, Elena și Dr Aurel Mureșianu, Elena și Vasile Voina, Vilma și George B. Popp, Victoria și Virgil Onițiŭ, Ioan și Maria de Lemény, Carolina si Ioan Lengeru, Maria Baiulescu, Petru Nemeșiŭ, Catinca și Andreĭ Bârseanu, Maria și Dr. George Baiulescu, Maria și George Dima, și Elena și Dr. Iosif Blaga.

f). In privința statutelor adunarea însărcinéză Comitetul ca sĕ le studiese și sĕ vină cu propunerĭ la o adunare generală estraordinară. In fine:

g). decide a sĕ alege o vicepreședintă pentru Reuniune.

Urmând la ordinea dilei raportul cassei, d-na cassieriță dă cetire raportului despre socotelile Reuniuniĭ încheiate cu finea lui Octomvrie a. a. Din acest raport se constată, că averea Reuniuniĭ cu ultima Octomvrie 1899 a fost de 44,000.45 fl,. ér la finea lui Octomvrie a. c. a fost de 45,056.36 fl; decĭ în anul expirat a crescut averea Reuniuniĭ cu 1055.91 fl. Venitele și spesele Reuniuniĭ au fost echilibrate cu suma de 2,804.12 fl.

Acest raport adunarea îl ia la cunoscință și la propunerea d-nei cassieriței și a Comitetului decide, că averea Reuniuniĭ cuprinsă în hârtiĭ de valóre și depusă spre păstrare la banca Filiala „Albina“ din loc, sĕ nu sĕ pótă ridica, decât numai pe basa unuĭ conclus al adunării generale. La eventuala ridicare a acestei averĭ dela numita bancă, precum și la tăierea cupónelor, care e a-se face din 6 în 6 lunĭ, trebuie sĕ fiă de față pe lângă cassieriță, președinta și vice-președinta Reuniunii. Tot d-na cassieriță Elena Săbădeanu raportéză despre starea averii Internatului-orfelinat. Acéstă avere cu finea lui Octomvrie a. c. a fost de 2150.73 fl. ér venitele și spesele în anul expirat a fost de 4,747.97 fl.

După acésta actuarul cetesce raportul de dato 31 Octomvrie a. c. despre revisuirea acestor socotelĭ și subscris de d-nele Maria Oncioiŭ și Maria Burduloiu și de d-nii Iosif Oncioiu și Ioan Burduloin, care raport constată, că averea Reuniunei s'a aflat în ființă și registrele purtate în cea mai perfectă ordine.

Pe basa acestui raport adunarea generală esprimă mulțămită protocolară d-nei Elena Săbădeanu pentru zelul depus în administrarea averii Reuniunii și votéză absolutoriu cassieriței și întreg comitetului pentru gestiunea afacerilor în decursul anului administrativ espirat.

Terminându-se cu acésta activitatea comitetului vechiŭ, d-na președintă Susana Popoviciĭ esprimă adunării generale mulțămita comitetului pentru încrederea, cu care a fost învrednicit și anunță, că la ordinea dilei este alegerea unui comitet nou pe un period de 3 anĭ. După dimisiunea comitetului, adunarea generală alege pentru actul alegerii de președintă pe d-na Balașa Blebea, ér ca scrutinătóre pe d-nele: Susana Laslo, Elena Sabadeanu, Otilia Bidu și Amalia Chifa. Actuarul cetesce apelul nominal, la care rĕspund 60 de membre, carĭ îșĭ depun biletele în urmă.

După sĕvîrșirea scrutiniului d-na Balașa Blebea anunță următorul resultat: D-nele: Elena Sabadeanu, Ágnes Dușoiŭ, Maria Lupan, Maria Branisce, Maria Burduloiŭ, Susana Laslo, Reveica Chicomban, Elena Blebea, Amalia Chifa, Paraschiva Dariu, Luisa Popescu și Balașa Blebea întrunind între 59 și 31 de voturĭ, decĭ se declară de membre alese în comitetul Reuniunei pe periodul dela 1900 până la 1903. In înțelesul statutelor, comitetul nou sĕ constituesce în presența adunării generale și fiind 10 din membrele alese presente în adunare, sĕ alege cu totalitatea voturilor d-na *Agnes Dușoiŭ* de președintă a Reuniunii. Alegerea vice-președintei sĕ delégă la comitet, când se vor alege ceilalțĭ funcționarĭ ai Reuniunii.

Urméză la ordinea dilei budgetul Reuniunii pe anul următor, care se primesce după proiectul comitetului cu 2761·69 fl. la venite și cheltuelĭ. Intre cheltuelĭ se primesce suma de 100 fl. ca ajutor pentru masa studenților. Urméză budgetul Internatului-orfelinat, care se primesce conform proiectului comitetului cu 3610·49 fl. la venite și cheltuelĭ.

In fine adunarea generală alege 2 comisiunĭ, una pentru revisiunea socotelilor anului viitor, ér alta pentru verificarea protocolului adunării generale. In prima comisiune se aleg d-nele: Sofia Spuderca, Maria Oncioiu și Elena Moldovan, ér întra doua d-nele: Susana Popoviciĭ, Eufrosina Axentie și Hermina Moldovan. Cu acésta terminându-sĕ obiectele puse la ordinea dilei, adunarea generală sĕ încheie.

Brașov, 17 Novembre 1900.

Lazar Nastasi,
actuar.

Dela „Asociațiunea pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ meseriașĭ din Brașov“.

Dumineca trecută 12 (25) Noemvrie conform însciințărei ce s'a publicat în N-rul 250 al „Gazetei Transilvaniei“, la inițiativa comitetului acestei Asociațiunĭ ucenicii românĭ dela meserii din Brașov, în numĕr considerabil, în frunte cu acest comitet, au luat parte la serviciul divin pontificat de M. On. D-nĭ *Bartolomeiŭ Baiulescu*, protopresbiter onorar și și parochul locului și *N. Fizeșianu*, preot militar.

După sĕvêrșirea serviciului divin M. On. Domn *Bartolomeiŭ Baiulescu* rostì un frumos și însuflețitor cuvênt ocasional*), în care relevà în cuvinte simțite și bine înțelese de toțĭ cei presențĭ meritele fericitului Român basarabean, *Mihail Stroescu*, care condus de nobilul simț de umanitate și de învăpăiată iubire de neam a împărțit orĭ pe unde a ajuns cu mână largă și darnică și cu inimă deschisă și caldă aprópe întréga sa avere pentru scopurĭ culturale românescĭ, în deosebĭ, între altele multe, pentru înființarea de școlĭ române, mai ales în Moldova și apoi ca o corónă frumósă și mândră la tóte acestea, pentru *formarea clasei de mijloc la Românĭ*, clasă la care puținĭ Românĭ se gândiseră mai serios până acì. In chipul acesta Mihail Stroescu dăruì prin mijlocirea și îngrijirea Asociațiunei susnumite pentru formarea clasei mijlocìi a Românilor prin sprijinirea și crescerea de învĕțăcei și sodalĭ frumósa sumă de *50.000 lei*.

In urmă tot prin cuvinte astfel de însuflețite le puse la inimă ucenicilor faptele acestui vrednic bărbat, din a căror rodurĭ se împărtășesc și dênșii în fiă-care an.

Aci deschidênd o mică parantesă, póte că nu greșesc, décă susțin, că primul predicator și apostol mai înflăcărat al formării și consolidării clasei mijlocìi în mijlocul neamului nostru întreg fù părintele Bart. Baiulescu. Dênsul a aprins lumina în mințile și a încăldit inimile Românilor de bun simț spre a-se gândi mai serios la formarea acestei clase, care închégă clasa poporului de jos cu clasa așa numită inteligentă. Ideile și faptele dênsului au cădut ca o plóiă mănósă și binecuvêntată pe câmpul setos al neamului nostru doritor de formarea acestei clase. După modelul Asociațiunei de meserii române din Brașov înființate pe lângă multe ostenelĭ și nenumĕrate jertfe de vrednicul și primul ei președinte B. Baiulescu, în cele mai multe și mai însemnate centre românescĭ s'au înființat societățĭ pentru formarea clasei mijlocìi și, slavă Domnului, se înființéză mereu pe di ce merge. Tot pe acest apostol l'a ascultat și urmat și fericitul Mih. Stroescu, când a dăruit în folosul Asociațiunei meseriașilor românĭ din Brașov suma amintită, din care se împart în fiă-care an haine la ucenicii meseriașĭ, li-se plătesc taxele de înscriere, de școlă, de baiă, pentru spălat, se dau ajutore de drum, premii și ajutóre meseriașilor începĕtorĭ etc. și sĕ ajută în același timp Asociațiunea în mersul ei regulat, pacînic și rodnic pentru meseriașii românĭ, ér o parte din venit sĕ capitaliséză.

*

Incheindu-se serviciul divin s'a ținut cu mare solemnitate parastasul îndatinat în amintirea fericitului M. Stoescu și în urmă li-s'au împărțit colivă celor presențĭ, de care s'au împărtășit firesce și ucenicii de față.

*

In aceeașĭ di la 2 óre d. a. atât comitetul Asociațiunei cât și alțĭ onorațiorĭ și sprijinitorĭ ai ei, împreună cu o mulțime de uceniciĭ s'au întrunit în localul Asociațiunei, strada orfanilor Nr. 4. Aci li-s'au împărțit haine: rocurĭ, pantalonĭ și cisme la 119 uceniciĭ. Este destul de mare numĕrul acesta, ca sĕ ne dovedéscă câțĭ sĕ pot împărtăși de haine din partea acestei societățĭ și totușĭ este mic când te gândescĭ, că în Brașov sunt adĭ peste 350 uceniciĭ românĭ împărțițĭ la felurite meserĭ, carĭ toțĭ așteptau sĕ capete haine din mâna darnică a acestei Asociațiunĭ, dér pĕcat, că nu mai avé de unde sĕ mai dea, și pe ceilalțĭ uceniciĭ i-a ajutat pe altă cale și în felurite chipurĭ, așa că ochii și inimile tuturor ucenicilor și meseriașilor românĭ din Brașov sunt ațîntițĭ spre ea, ca ochii și inimile copiilor spre mama lor bună, grijnică și iubitóre.

Brașov, 17 (30) Noemvrie 1900.

I. Dariu.

*) Acest cuvênt ocasional îl vom publica în numĕrul de Dumineca viitóre. — Red.

Sciri din Transvaal.

Pustiirea fermelor și satelor continuă. Mai multe diare englese publică o depeșă din Durban, care anunță, că din ordinul generalului Smith Dorrien, satul Drellstroom în districtul Lydenburg, a fost distrus până la pământ; n'a rĕmas decât biserica. Un fermier a fost făcut prisonior, ér soția sa a perit în foc.

---

se întunece și situația ar putea devenì periculósă, décă vasul nu s'ar apropia de țĕrm.

D'abia mai spuse marinarul sosit câteva descrierĭ despre vapor și despre cei, carĭ soseau și ceriul începù fără de veste sĕ se acopere cu norĭ negrii și înspăimântătorĭ. O céță grósă se lăsà pretutindenĭ încetul cu încetul, începeau fulgerile sĕ lumineze și tunetele sĕ bubuiască, par'că voiau sĕ nimicéscă tótă lumea. Era vijeliă, atât de îngrozitóre pe ocean!

De-odată se audiră trei bubuiturĭ de tun, una după alta. Era semn din partea vaporului, că se găsea în primejdie. Dér tunetele ceriului, carĭ bubuiau neîncetat, erau așa de puternice, încât bubuiturile de tun d'abia se putură recunósce.

Și începù un vênt puternic și oceanul urla cu furie.

Cei de pe țĕrm se adunară în grabă și rĕspunseră cu o salvă de puștĭ. Din partea vaporului nu se mai dete nicĭ un semn. De sigur, că pușcăturile nu s'audiră. După câtă-va vreme se ordonà a doua salvă de puscĭ, cu tóte puscile, carĭ esistau în localitate. După acésta se audì o bubuitură de tun, apoi a doua, a treia. Vaporul cerea neîncetat ajutor. Dér valurile erau marĭ de tot și se izbeau cu furie de țĕrmurul stâncos, făcênd nisce sgomote îngrozitóre așa, că era peste putință sĕ plece vre-o luntre în ajutorul vaporului!

Și érășĭ se audiră bubuiturĭ de tun, par'că strigau după ajator și, par'că voiau sĕ spună, situația îngrozitóre în care se găseau cei de pe apă.

Pe țĕrm era o mare nelinisce și-o nesfîrșită alergare. Fugeau toțĭ în tóte părțile, aduceau funii lungĭ și gróse, lanțurĭ, făceau focurĭ, în sfîrșit făceau tot ce le sta în putință, ca sĕ pótă scăpa vaporul.

După-ce se grămădì la țĕrm tot ce se credea de necesar, ca sĕ se pótă împedeca primejdia, ce se anunța, se mai ordonà o nouă salvă de puscĭ.

Intr'acésta céța se mai subțiase întrucât-va și la lumina unui fulger, se zărì partea de dinainte a vaporului. Se părea, că stă în mijlocul valurilor, neputêndu-se mișca în nicĭ o parte. Dér nicĭ acésta nu era sigur, căcĭ era întunerec și céță și se vedea rĕu de tot.

De-odată vêntul îșĭ schimbà direcția, suflând cu putere mare spre vest și ducênd valurile de-alungul țĕrmului. Oceanul se mai liniștì și fulgerile încetară întru-cât-va, așa, că în comparațiă cu situația de mai înainte, oceanul era liniștit.

Speranța cuprinse inimile celor dela țĕrm. Indată plecară în ajutor câte-va luntriĭ, cu cei mai dibacĭ marinarĭ.

Luntrile se păreau nisce jucării ale vălurilor, carĭ se ridicau când în vêrful lor, când erau luate de-acolo și aruncate în adêncime încât se putea crede, că sunt înghițite de apă.

Cei de pe țĕrm pușcau mereu.

După câte-va óre sosiră marinarii, obosițĭ, speriațĭ, îngrozițĭ. Aduseră vestea, că „Le Vengeur“ s'a înecat, împreună cu tot echipajul. Tocmai când ajunseră ei așa de aprópe de vapor, încât îl putură bine vedea, într'o clipă se rĕsturnà înaintea ochilor lor. Ș'atuncĭ se audiră sgomote marĭ pe vapor și strigătele soldaților: „Trăiéscă Francia“, „Trăiéscă Republica!“ cu carĭ cuvinte voiau par'că sĕ dică, că nu le pasă décă pier, sĕ trăiéscă țéra lor!

Brașov. **Stelian Russu.**

Trei fire de cânepă.

Bună diua, moș Dinule; dér ce pricină te-a mai dus pe la têrg? Nu cum-va ai vr'o judecată? Se vede că îțĭ merg trebile bine, ai făcut ér de parale, pe carĭ vréi sĕ le cheltueștĭ pe drumurĭ și cu advocații.

— Dă-mĭ, Dómne, gândul Românului de pe urmă, rĕspunse moșnégul, netedindu-șĭ barba și uitându-se zîmbind la mine. Am isprăvit cu judecățile, cucóne mĭ-a venit minte la bĕtrânețe și acum muncesc în greu sĕ nu-mĭ fie rĕu, că așa este Românul: până nu dă cu capul de pragul de sus nu vede pe cel de jos. — Dér mulțămesc lui Dumnedeu, că nu m'au lăsat puterile la bĕtrânețe, alerg ca cei tinerĭ sĕ-mĭ agonisesc bucătura cu cinste. — Sĕ-mĭ trăéscă juncușorii că mĕ hrănesc după urma lor și acuma luaiŭ chiriă bunicică, că adusei porumbul lui Gheorge la têrg și mi-ar fi mers și mai bine luna asta, dér pîrdalnica de judecată, bat-o focul, ne ține tot pe drumurĭ de vr'o trei lunĭ.

— Dér bine moșule, că spuseșĭ că te-ai lăsat de judecată?

D-l Theron, membru al Volksraadului (parlamentului bur), a fost arestat pentru-că Burii veniseră de mai multe orĭ să se aprovisioneze în ferma lui. In urmă însĕ a fost pus în libertate sub cauţiune.

Englesii spun, că au curăţit ţéra de Burĭ în spre rĕsărit de Bloemfontein până la Aasvolgelskop, la 25 de mile depărtare de oraş. Rĕsboiul de partisanĭ însĕ continuă; se semnaléză o luptă între Bethulia şi Springfontein, alta la 25 mile spre nord de Johannesburg: 180 de Burĭ au atacat un post de poliţiă şi au avut doi morţĭ şi câţĭ-va rĕniţĭ.

Se anunţă, că 2000 de refugiaţĭ vor fi autorisaţĭ să se întórcă la Johanesburg, cu condiţia să se înroleze în garda civică, supusă disciplinei militare ordinare în corpurile neregulate. De va reuşi acéstă esperienţă, probabil, că numĕrul refugiaţilor reîntorşĭ în Transvaal se va mări.

O depeşă a mareşalului Roberts, din Johannesburg, confirmă complotul îndreptat contra vieţii mareşalului. S'au arestat, la 16 Noemvrie, 5 Italienĭ, 4 Grecĭ şi 1 Frances, carĭ voiau sĕ atenteze la viaţa mareşalului. Ei aveau de gând sĕ arunce în aer, prin ajutorul unei mine, la 19 Noemvrie biserica Sf. Maria în timpul serviciului religios. Vinovaţii vor fi daţĭ în judecată. Ḑiarele din Londra cer mĕsurĭ severe în contra streinilor.

SCIRILE ḐILEI.

— 18 Noemvrie v.

Micul Principe Carol a început sĕ ia lecţiunĭ de gramatica română. Micul principe învaţă cu multă plăcere.

Necrolog. Colaboratorul fóiei nóstre d-l *Traian H. Pop* şi soţia sa *Leontina* născ. *Moldovan*, au suferit o grea lovitură prin pierderea micului şi drăgălaşului lor fiu *Traian-Vasilie*, care a încetat din viéţă aḑi nóptea după o scurtă bólă în fragedă etate de patru anĭ. Inmormêntarea i-se va face Lunĭ la 3 óre d. a. în cimiterul din Gróverĭ — Ne asociăm cu adêncă simpatiă la doliul părinţilor mult întristaţĭ.

Unirea „negrilor" cu „verḑii". Se scie, că sub „negri" şi „verḑi" se înţeleg cele două nuanţe ale partidului poporal săsesc din Ardeal, adecă Saşii guvernamentalĭ şi cei ce nu's mulţumiţĭ cu guvernul. Ambele nuanţe nu aveau ḑiarele lor. Negri înfiinţaseră acum şése anĭ un ḑiar al lor pe lângă organul verḑilor „Kronstädter Zeitung". Acum ni-se asigură din parte bine informată, că în curênd se va conchema o întrunire cu scop de a-se propune „unirea" „negrilor" cu „verḑii" şi lichidarea ḑiarului „Kronstädter Tageblatt".

Canonicul Dr. I. Raţiu, care a rĕposat Marţia trecută în Blaşiŭ, s'a născut în 30 Septemvrie 1841 în Alecuş comitatul Alba-inferióră. Studiile normale şi gimnasiale le-a făcut în Blaşiŭ şi cele teologice la seminarul „Sânta-Barbara" de pe lângă universitatea din Viena, unde în 1864 a fost chierotonit de preot, ér la 1868 promovat la rangul de doctor în sciinţele teologice. Reîntors la Blaşiŭ fù denumit profesor de dreptul şi istoria bisericéscă la facultatea teologică şi profesor de religiune la gimnasiul superior de aicĭ. La 1872 ia parte activă la sinodul provincial. In 1875 e denumit asesor consistorial, în 1877 protopop onorar, în 1878 e numit secretar metropolitan, ér în 1879 fù ales de canonic. Tot în 1879 a fost numit rector seminarial şi ca atare a funcţionat timp de 9 anĭ. La 1832 érăşĭ a luat parte activă la Sinodul provincial, figurând ca canonist şi secretar primar. Afară de aceea el purta mai multe oficiĭ de onóre. In urmă ajunse până la demnitatea de canonic-lector. Viéţa sa este plină de o rodnică activitate. La 1872 a edat primul sĕu op: „Principiile fundamentale ale religiunei creştine"; după acéstă apoi urmară multe altele, precum în acelaşĭ an: „Principiile speciale séu dogmatice ale religiunei creştine"; la 1873: „Etica creştină"; la 1875: „Despre matrimonii, impedimente şi procedură"; la 1877: „Instituţiunile dreptului bisericesc"; la 1878: „Catechismul cel mic". Afară de aceste opurĭ de sine stătătóre, rĕposatul a publicat încă o mulţime de studii de conţinut teologic în „Fóia bisericéscă şi şcolastică", care dela 1887—1890 a apărut redactată de dênsul şi Al. Uilăcan. Opurile sale se disting prin logică clară şi admirabilă şi prin eruditiunea morală. Mórtea sa este perdere mare pentru biserica gr. cat. şi pentru literatura bisericéscă.

Jubileul universităţii din Cernăuţi. Cetim în „Deşteptarea": Duminecă în 2 Decemvrie e o ḑi de mare sĕrbătóre pentru universitatea din Cernăuţ şi cu ea pentru ţéra întrégă. In acea ḑi se va serba iubileul de 25 de anĭ al esistenţei universităţii. Pregătirile s'au făcut. Dela tóte universităţile austriace vor veni representanţĭ. Vine şi ministrul cultelor şi instrucţiunei publice Exelenţa Sa Dr. de Hartel. Din Bucurescĭ ca representant al „Academiei române" va veni secretarul general al acestei înalte instituţiunĭ, fostul ministru-president, domnul Dimitrie Sturdza.

Alegere de preot. Ni-se scrie, că Duminecă în 12 (25) Noemvrie a. c. s'au îndeplinit alegerea de preot în comuna *Ponor*, protopresbiteratul Lupşei. Pe cât de sgomotósă şi greóie a fost mai sĕptĕmânile trecute în acéstă comună alegerea de învĕţătoriu, pe atât de liniscită şi în bună armonie a decurs alegerea de preot, condusă de zelosul protopop tractual P. O. D. *Ioan Danciu*. Ales a fost cu unanimitate parochul actual din Sălciua-de-jos d-l *Laurenţiu Ciorbea*, de nascere tot din Ponor. Dela d-sa noua turmă cuvêntătóre sperézĕ şi aşteptă mult. — „Unul din cei presenţĭ".

Bibliotecă poporală în Moşniţa. In comuna *Moşniţa* cu ajutorul venitului unei producţiunĭ date de şcolarĭ s'a înfiinţat după cum ne scrie d-l învĕţător de-acolo G. Caba o bibliotecă de 53 cărţĭ tóte legate în preţ de 75 cor. A mai adunat zelosul învĕţător şi bucate dela locuitorii din comună în preţ de 36 cor. 16 banĭ, carĭ încă sunt destinaţĭ pentru bibliotecă. D-l Caba mulţumesce prin acésta dăruitorilor.

Sânţire de biserică. In ḑiua de 25 Noemvrie n. c. credincioşii românĭ gr. cat. din Veneţia inferióră au avut o ḑi de frumósă serbare şi mare, căcĭ după o grea stăruinţă de 6 anĭ îşĭ vĕḑură biserica pe deplin terminată şi acum sosise momentul de a-o sfinţi. Acésta, după cum aflăm dintr'un raport al d-lui învĕţător de acolo Corneliu Langa, s'a făcut din încredinţarea Escelenţei Sale I. P. S. Sale Metropolitului Dr. Victor Mihalyi prin Revds Domn vicar Iacob Macavei, fiind însoţit de următorii d-nĭ preoţĭ: Ios. Pop, din Comana infer.; I. Crişan, Ohaba; P. Manda, Şercaia; G. Modorcea, Grid; Şof. Cârlau, Ficuşul rom., ér lector teolog abs. I. Popeneciu. Cântările le-au esecutat zeloşii învĕţătorĭ: I. Pop dir. şi G. Cosma (Vad); G. Vlad (Şercaia) I. Langa Comana inf.) învĕţătorul din loc şi vice-notarul tot de acolo. După Sf. liturgiă ţinù d-l vicar o vorbire frumósă şi potrivită dând sfaturĭ poporului, la care a rĕspuns administratorul local G. Modorcea mulţumind în numele curatoratului şi poporului, d-lui vicar pentru ostenélă etc.

După servirea ceremoniilor sfinte, toţĭ fruntaşĭ s'au adunat în casa d-lui prim curatore la o masă ospitală unde s'a toastat din partea Rev. d-n vicar pentru Escelenţa Sa Metropolitul, preotul P. Langa pentru stăpânul casei şi mai multe toaste,

„Carmen Sylva" societatea română academică social literară din Graz. In adunarea sa generală din 18 Nov. n. şi-a constituit comitetul în modul următor: Preşedinte: Eugen Tarangul, cand. teolog. şi stud. iur. Secretar şi bibliot.: Liviu Caleſariu, stud. med. Cassar: Eugen Rusu, stud. med.

Cunoscutul lăutar român Ciolac, care a repurtat cu arcuşul sĕu marĭ succese la esposiţia din Paris, a fost decorat alaltaerĭ cu ordinul *Coróna României* în gradul de cavaler.

O cununiă interesantă. Lucrul s'a întêmplat într'o sinagogă jidovéscă din Budapesta. Dumineca trecută două trăsurĭ au sosit una după alta la pórta sinagogei, unde două părechĭ tinere aveau se jure înaintea rabinului credinţă. La jidovĭ este obiceiul, că într'o odaiă la drépta templului aşteptă mirele, ér în alta la stânga mirésa şi cu toţĭ nuntaşii, de aicĭ se conduc mirele şi miréşa sub cortul unde sunt cununaţĭ. De astă-dată mirii au trebuit sĕ aştepte mult după rabin, care a avut o înmormêntare. In fine sosi mult aşteptatul. Servitorul a dat semn de plecare unuia dintre mirii, carĭ aşteptau. Din cea-laltă odaiă, un servitor conducea pe o miréşă. Sinagoga rĕsuna de sunetul organelor. Mirele şi miréşa cu paşĭ rarĭ se apropiau de rabin. După ei nuntaşii. In templu era am întunecos. Rabinul îşĭ începu funcţiunea. Pe o tavă se aduse un păhar cu vin din care a beut mirele şi apoi urmă rêndul miresei. Când acéstă îşĭ ridică voalul, deodată se aud două ţipete: „Asta nu-i miréşa mea!" — „Acesta nu-i mirele meu!" Se produse o învălmăşală de nedescris. Rabinul şi-a sistat funcţiunea şi în fine s'a adeverit, că servitorii în graba mare au schimbat miresele celor doi mirĭ. Cununia religiósă, n'a putut fi valabilă, deórece mirele deja a fost cununat la căsătoria civilă cu adevĕrata lui miréşă.

Rectificare. Suntem rugaţĭ a da loc următórei rectificărĭ: In „Darea de sémă" privitóre la petrecerea poporală publicată în „Gaz. Trans." Nr. dela 5 (18) Noemvrie s'au strĕcurat unele erorĭ, nu din vre-o greşélă de tipar, ci pentru-că aşa a fost şi manuscrisul comunicat spre publicare anume: între contribuenţiĭ cu sume pentru scopul petrecerei s'au însemnat d-niĭ: Stefan Chicomban, Nicolae G. Căpăţînă şi d-na Maria Grădinar între cei cu sumele numai de câte *50 banĭ*, pe când domnialor au contribuit *fiă care cu câte o corónă*. De asemenea constatăm, că d-na Maria Grindu a contribuit cu 20 cr. mai mult de cum s'a publicat. — *Cassarii.*

Sfinţirea bisericei gr. or. din Ibăneşti.

Ḑiua de 8 Noemvrie, sĕrbătórea sf.-lor Archanghelĭ Mihail şi Gavril, a fost o ḑi de mare sĕrbătóre pentru comuna Ibăneştĭ — ḑiua sfinţirei bisericei gr. or.

Situată în prea frumósă posiţiune romantică, pe valea Giurgiului, la pólele munţilor Giurgiului, comuna Ibăneştĭ numĕră 2750 locuitorĭ, toţĭ românĭ împărţiţĭ în două confesiunĭ, greco-orientalĭ 2300 şi greco-catolicĭ 450.

Timpurile vitrege, şi asupririle şi nenorocirile ce au venit de vécurĭ asupra mult încercatului popor românesc nu au putut sĕ-i slăbéscă credinţa în Dumneḑeu. Poporenii comunei Ibănescĭ au dat în acéstă privinţă o frumósă dovadă de tenacitate, deşi în ultimii anĭ norĭ negri se abătuseră asupra lor în urma isprăvilor celebrului *George Ternovean*, ajuns din fatalitate notarul acelei comune.

Pe cât de rĕu situaţĭ materialicesce, pe atât de marĭ progrese au făcut pe terenul cultural, graţie neobositei activităţĭ a preoţilor locali, vrednicĭ stegarĭ ai nemului românesc.

In anul 1872 pe lângă parochul local Cornea e numit capelan preotul *Ioan Petru*, actualul paroch. Pe atuncĭ fondul pentru edificarea bisericei era abia de 700 fl. Graţie d-sale, neobositei activităţĭ a dên-

---

— Apoi de.... Acum m'am lăsat eu de ele, dér nu se lasă ele de mine.

— Ba, ḑi mai bine moşule, că lupul îşĭ lapădă pĕrul, dér nĕravul ba. — Dér pentru ce ai fost la judecată?

— Apoi pentru trei fire de cânepă şi n'am fost numai eu; a fost satul întreg, am făcut drumul ca în palmă tot înfăţişându-ne la judecătorie, tocmai în toiul muncei de ne-au rĕmas bucatele nemuncite.

— Ce spui moşule? Cum, pentru trei fire de cânepă v'aţĭ judecat tot satul? Mare hazliu mai eştĭ.

— Ce boierule, nu-ţĭ vine sĕ credĭ? Apoi eu cum sĕ cred snóvele şi poveştile, carĭ le scrii D-ta prin cărţĭ, dér fiă că n'ai scris nicĭ una ca păţania nóstră. — M'ai rugat când ai fost pe la noi, că décă voiu veni pe la oraş sĕ dau pe la D-ta ca sĕ-ţĭ spun din basmele şi cântecele bĕtrânescĭ, carĭ le sciu şi eu tot după bĕtrânĭ. — Dér ce sĕ-ţĭ mai spun eu din tinereţele mele, mai bine sĕ-ţĭ povestesc de când a eşit dracul pe uscat de aruncă ochĭ de rac între ómenĭ, învrăjbindu-i de se mâncă ca cânii unul pe altul.

— He! He! Mai de mult nu era lumea deşteptă ca acuma, dér trăia cu frica lui Dumneḑeu, cuvêntul era lucru sfânt, contracte şi înscrisurĭ nu se pomeneau, nu poftea nimene la avutul altuia şi toţĭ trăiau în pace şi în dragoste. — Şi atuncĭ bea omul ţuică şi vin şi bea mult de tot că avea de unde, dér nu-şĭ bea minţile, certurĭ nu se făceau, puşcăriile erau góle.

Aşa e Dinule! Tot sórele ăla este pe cer, stelele şi luna sunt tot ca atuncia, florile nu şi-au perdut mirosul, frunḑa în codru e tot verde, privighetórea cântă tot dulce şi frumos, dér d-ta ai îmbĕtrânit şi de aceea ţi-se par tóte schimbate în lume. Dér ne luarăm cu vorba! I-a spune-mĭ păţania cu trei fire de cânepă?

— Apoi sĕ vedĭ cum s'a întêmplat: Catalina puse cânepa la topit în apa Tismanei ce trece pe lângă satul nostru şi se ducea în fiă-care ḑi s'o vadă, ca nu cumva sĕ se fi desprins vr'un ţĕruş, orĭ sĕ cadă vr'o piatră de pe ea ca sĕ iasă de-asupra apei. Odată, ce s'audĭ! Chiu! Vai! De se ridicase satul în piciore. Ce se întêmplase: Copilul Frosei care păscea oile pe acolo, o lóză ca de vr'o 7 anĭ, a intrat în apă şi a luat trei fire de cânepă ca sĕ-şĭ facă cunună la căciulă, tocmai când venea Catalina la cânepă.

Ce sĕ-ţĭ mai spun, când l'a vĕḑut muierea cu firele în mână, la luat la ocărĭ, ba mi-se pare că l'a şi cârpit odată, şi de unde a început împeliţatul de copil sĕ ţipe de credeai că a jupuit 7 piei ḑe pe el. — Nu scim cum dracu s'a întêmplat, că ucigă-l tóca nu face pomenĭ, sĕ se întêmple prin apropiere, Frosina, muma băiatului care auḑindu-l ţipând a alergat într'un suflet sĕ vadă ce i-a păţit odorul.

Ţine pânză sĕ nu te rupĭ, a început sĕ se ocărască cu Catalina şi din ocară s'au luat la bătae, că abia le-au despărţit ómenii carĭ lucrau în apropiere la un pod, între carĭ lucram şi eu.

A doua ḑi Frosina a fost cu jalba în proţap la judecătoriă, că i-a omorît Catalina copilul, că a necinstit'o, că a bătut'o şi i-a rupt pĕrul din cap, câte în lună şi în sóre.

Catalina nu s'a lăsat mai pe jos, a dat şi ea petiţie la judecătoriă, că a bătut'o copilul Frosei, prăpădindu-i cânepa şi lăsându-i bărbatul şi copiiĭ fără îmbrăcăminte de iérnă, rugând ciustita judecătorie în ghenunchĭ şi cu lacrămile în ochĭ sĕ aibă milă şi de o săracă ca ea şi sĕ oblige pe Frosina ca sĕ-o despăgubéscă. Şi una şi alta au citat mai tot satul ca martorĭ, pe toţĭ carĭ alergară la ţipetele lor, între carĭ eram şi noi carĭ lucram la pod şi le despărţisem.

Ne-am înfăţişat până acum de vre-o 6 orĭ şi tot nu s'a isprăvit procesul, că a început şi Farin şi Ştefan, bărbaţii Catalinei şi al Frosinei, pe mânile advocaţilor dela tîrg, că de, bieţii ómenĭ plătesc óleIe sparte şi cum n'au avut ómenii sĕ le dea tóte paralele câte au cerut ei, până sĕ şi-le scótă de pe sufletul lor, tot amână procesul şi ne pórtă pe toţĭ pe drumurĭ.

Ba că n'am venit toţĭ martorii, ba că cutare n'a primit citaţia, ba că lipsesce Vlad, ba că lipsesce Stan, aşa că au cheltuit de s'au stins şi în loc sĕ se împace mai rĕu s'au învrăjbit.

Ba sĕ vedĭ că dintr'un proces s'au făcut ḑece; că din pricina lor s'a certat şi Radu cu Nicolae, apoi s'a mai certat şi Ilinca cu Maria lui Simion şi ce sĕ-ţĭ mai spun,

sului, ér dela 1895 încóce, după mórtea bětrânului Cornea ajutat de capelanul *Grigorie Nicóră* şi de iubitorii de Dumnedeu Ibăněscenĭ, acel fond s'a mărit aşa, că la 1897 s'a putut începe edificarea bisericei care s'a sfinţit acum.

Ridicată în mijlocul comunei biserica din Ibănescĭ, una din cele mai frumóse bisericĭ din archidiecesă, domină tótă valea Giurgiului ca un far dătător de viaţă şi credinţă, şi generaţiile viitóre vor rosti cu admiraţie şi se vor închina cu sfială memoriei preoţilor *Petru* şi *Nicóră*.

Delegatul Metropolitului ca sě sěvěrşéscă actul sfinţirei, S. Sa protopopul din Reghin *Galacteon Şagău*, a sosit Marţĭ după prând în Ibănescĭ.

Din josul oraşelului Giurgiu a fost întêmpinat de un banderiu de 40 călăreţĭ conduşĭ de harnicul învěţător din Ibănescĭ, *Ioan Cofariu*, care a salutat în puţine cuvinte pe S. Sa urându-i bună venire. După rěspunsul de mulţămită al S. Sale, cortegiul şĭ-a urmat drumul spre Ibănescĭ.

Le intrarea în comună la sunetul clopotelor bisericilor din Ibănescĭ şi comuna vecină Hodac, preoţii Petru şi Nicóră îmbrăcaţĭ în ornate bisericescĭ şi cu s-ta evangeliă în mână, aşteptau sosirea cortegiului. Preotul Nicóră în o scurtă vorbire a salutat venirea S. Sale. S. Sa adênc mişcat a mulţumit pentru frumósa manifestaţiă, ce i-se face, esprimându-şĭ bucuria, că poporul românesc, deşi împilat peste měsură, face progrese frumóse pe terenul cultural.

Protopopul şi preoţii, urmaţĭ de un imens număr de ómenĭ au mers de-a dreptul la vechia biserică construită din lemn, unde s'a oficiat vecernia.

A doua di, Miercurĭ 8 Noemvrie, satul întreg se îmbrăcă în haine de sěrbătóre şi se îndreptă spre vechea biserică, care încetul cu încetul se umplù de lume. Preoţii localĭ îşĭ i-au adio dela casa Domnului. Apoi un cortegiu mare, frumos, impunětor, în frunte cu praporii şi cu S. Sa urmat de 11 preoţĭ şi de poporul adunat din tóte comunele vecine, se îndréptă spre nóua biserică.

Frescurile bubuie, clopotele sěrbătoresce şi mişcător rěsună, ér glasul preoţilor se înalţă cătră Dumnedeu sublim, înălţător de inimĭ şi inspirator de credinţă.

— „Deschideţĭ porţile raiului, că vine Împěratul Mărirei!"...

— E glasul protopopului Şagău, e glasul Ibănescenilor, e glasul poporului creştin, care cere intrare în casa Domnului, care cere mântuirea sufletului.

Se umple biserica, se umple curtea bisericei, e plină strada. Patru mii de ómenĭ cu capetele descoperite, cu inimile şi gândirile la Dumnedeu, asistă la acéstă mare şi frumósă sěrbătóre românéscă.

Se începe sfinţirea apei de cătră S. Sa protopopul Şagău, asistat de următorii preoţĭ: Ioan Petru şi Gregoriu Nicóră (Ibănescĭ), Isidor Suceava (St. Georgiul de Pădure), Zaharia Lupu (Hodac), Mihail Brătian (Potoc), Vasile Duma (Jabeniţa), Vasile Matei (Ripa inferióră), Nicolae Gliga (Ripa superióră), Mihal Todea (Idical), Zaharia Matei (Mirisiul superior) şi Petre Farcaşiu (Molomfalău).

Corul a fost condus de d-l Zaharia Frandeş, simpaticul şi neobositul învěţător din comuna vecină Hodac.

La sfêrşitul serviciului divin S. Sa protopopul Şagău a ţinut o prea frumósă predică ocasională, arătând însemnătatea dilei, măreţia faptei sěvěrşită de Ibănescenĭ şi de părinţii lor sufletescĭ şi îndemnând pe ómenĭ la dragoste cătră biserică şi preoţii lor.

Solemnitatea sfinţirei s'a terminat la órele 2 p. m. cu ungerea cu s-tul mir a celor presenţĭ.

A urmat apoi banchetul dat de epitropia bisericei în vasta sală a şcólei gr. or., şcólă ridicată tot sub auspiciile părintelui Petru şi cu concursul învěţătorului Ioan Cofariu. In fruntea mesei iau loc S. Sa protopul Şagău cu Dómna, apoi preoţii carĭ au oficiat cu d-nele, preoţii greco-catolicĭ Ioan Racoţian, Alesandru Têrnovean, Marieşan, Crainic, Dumitru Racoţian cu dómnele, farmacistul Petra din Bucurescĭ, o mulţime de învěţătorĭ şi fruntaşĭ din Ibănescĭ şi comunele vecine. Masa s'a aranjat şi servit cu multă artă de neîntrecutele gospodine, fiicele părintelui Petru, preotésa Nicóra şi Domnişórele Victoria şi Elisaveta.

Seria toastelor a început'o S. Sa protopopul Şagău ridicând păharul pentru M. S. Împěratul şi pentru Inalt Prea S. Sa Metropolitul. A urmat apoi Pr. Nicóră pentru S. Sa protopopul Şagău şi pentru d-na Şagău, Pr. Brătian pentru membrii consistoriului, Pr. Duma pentru preoţii din Ibănescĭ. Pr. Gliga pentru Ibănescenĭ. Pr. greco-catolic Têrnovean pentru armonia dintre confesiunĭ şi alţii.

La urmă S. Sa protopopul Şagău a încheiat seria toastelor ridicând păharul pentru Pr. Petru şi mulţumind tuturor, carĭ au luat parte la acéstă serbare.

Séra a urmat petrecere cu dans tot în sala şcólei, petrecere cu adevěrat românéscă. Tot ce Ibănesciul şi satele din jur au avut mai distins, şĭ-au dat întâlnire aci.

Notez în trécèt pe dómnele Şagău, Nicóră, Gliga, Matei, Sucéva, Racoţian, Crainic, Lupu, Têrnovean, Marieşan, Lupescu etc. D-rele Victoria şi Elisaveta Petru, Aurelia Rotariu, Aurelia Têrnovean, Maria şi Aurelia Lupu, Letiţia Nicóră etc.

In pausă d-l Ioan Borşan, învěţător în Deda, ne-a delectat cântând din vióră şi din gură câte-va frumóse doine românescĭ, carĭ au fost fórte mult aplaudate. Nu s'au uitat nicĭ tradiţionalele jocurĭ „Căluşerul" şi „Bătuta".

Cu ocasiunea miruitului şi a petrecerei s'a încassat suma de 750 corône. Suprasolvirĭ s'au primit la petrecere dela S. Sa Protopopul Şagău 6 cor., Alexandru Têrnovean 4 cor., farmacistul A. Petra 10 cor. şi alţii cu sume mai micĭ.

Astfel s'a sfêrşit acéstă frumósă şi sfânta di pentru poporul din comuna Ibănescĭ, astfel s'a dovedit încă odată că Românul e vrednic de a trăi, e vrednic urmaş al strămoşilor sěĭ.

Cătră fine, Dómne, se ridică smeritul meu glas şi-ţĭ mulţămesce, că mĭ-ai dat putinţă sě admir fapta neperitóre a slujitorilor Těi Petru şi Nicóră şi Te rógă sě dai viaţă lungă şi fericită acestor bunĭ conducětorĭ ai poporului românesc şi iubitorĭ de Dumnedeu ómenĭ, ca sě pótă dice cu inima curată la plecarea lor dintre noi: „Acum slobozesce pe robul Těu Stăpâne"...

Dela Pietrósa.

---

vai de capul lor, sě sěrăcesc pe drumurĭ şi ferice de advocaţii, carĭ trăesc din sudórea, din munca şi din prostia lor.

De aceea venĭ pe la d-ta sě scrĭ şi păţania satului nostru la vre-o gazetă orĭ în vre-o carte, care sě se citéscă şi pe la ţéră, că cum s'a făcut anul ăsta ţuică multă pe la munte, cu tótă taxa cea grea care s'a pus, sě pun ómenii de nécas pe chef şi dela chef la cértă si dela cértă la bătae, dela bătae la judecată până şi-or vinde vitele ca sě plătéscă la advocaţĭ şi copiiĭ lor sě móra de fóme la érnă.

— Avea dreptate unchiaşul, că era Stan păţitul. M'am despărţit de el, mulţumindu-i şi rugându-l când s'o mai întêmpla ceva pe la sate sě mai vie pe la mine, sě-mĭ istorisésca, că şi eu îi voiu face pofta şi le voiu scrie numai decât, dându-le publicităţii ca sě servéscă de învěţătură fraţilor noştri dela ţéră.

(Şedătórea Săteanului".)

Emanuil Părăianu.

Din ţinutul Zlatnei.

Zlatna, 22 Nov. 1900.

On. D-le Redactor! De un timp încóce aicĭ în Zlatna şi împrejur trăim în nisce împrejurărĭ ne mai pomenite din partea contimporanilor noştri. Omorurile, jafurile, furturile, demoralisarea sunt la ordinea dilei. Bande de tâlharĭ prin porţile şi uşile încuiate fură tot ce capětă: mobile, banĭ, vite, intră prin porţile şi grajdurile încuiate.

Tocmai în nóptea din 17 spre 18 n. c. prin pórta încuiată cu zar şi grajd au întrat în ograda dómnei Ana Plaste, mama notarului tractual Pamfil Plaste şi au scos o viţea între 12 şi 3 óre din nópte şi au dus'o de au măcelărit'o **vis-à vis de casarma gendarmilor reg. ung.** până când nisce copiĭ, în 20 n. au vědut locul din măgură unde au făcut criminaliĭ împărţéla acelei vite grasă şi frumósă.

La altă věduvă, Şerban Maria lui Solomon, după-ce i-au furat vacile din grajd, *i-au rupt fiarěle dela ferestri şi i-au furat tot ce a avut de a lăsat'o numai cu cămaşa de pe biata bětrână*. Asemenea în sěptěmâna trecută un locuitor din comuna vecină Galaţĭ, diua a dus la el pe un vecin al lui, — Gligor numit — şi **l'au omorît**, apoi l'au dus pe şinele căliĭ ferate, ca, décă s'ar ivi causa morţii, sě dică, că locomotiva l'a zdrobit.

Tot în comuna vecină Poiana un Buruian numit *a împuşcat pe judele comunal*, care îndată a şi murit. Cu un cuvênt viaţa şi averea sunt prada tâlharilor şi a hoţilor. Cine se îngrijesce de apěrarea acelora, carĭ prestézá dărĭ grele şi comunale până nu mai putem?

Un martor ocular.

Esposiţiă de vite în Cohalm.

Raport pentru „Gaz. Trans."

On. D-le Redactor! Daţi-mĭ voiă sě Vě raportez ceva despre esposiţia de vite comitatensă, ce s'a ţinut Sâmbătă în 27 Octomvrie st. n. în acest an în opidul Cohalm. Esposiţia a fost aranjată de cătră conducětorii resp. diregětorii comitatului. Locul undo de obiceiu se ţine têrgul de ţéră al Cohalmului a fost destinat pentru esposiţiă.

Au fost espuse vitele cele mai frumóse şi de soiu ales din Cohalm şi jur. Fiind Cohalmul locuit în prepoderanţă de Saşĭ, de sine se înţelege, că ei au fost şi esponenţii în număr mai mare. Se pu teau vedé vitele cele mai frumóse şi de soiul cel mai bun; au escelat cu deosebire caii cei sulegeţĭ şi frumoşĭ (cai săsescĭ) între carĭ o iapă cu mânz a unui Sas, întrebat de preţul ei, Sasul a cerut numai *16 sute!!*

Asemenea bine representate au fost vitele cornute cu deosebire de rassa „Pinzgau" cea mai bună rassă de vite astădĭ. Icĭ-colea printre „sveitzere" se mai observa şi de rassa ungurénă (albă), acestea încă fórte frumóse şi alese. Fie-care vită purta „bilet" cu numele proprietarului şi de câtă vreme e vita.

Fiind di de sěrbătóre la noi la Românĭ (s-ta Paraschiva) mult public român privitor a fost de faţă, durere însě, că nu şi esponenţiĭ în měsura recerută deşi se scie, că Românaşii din Cohalm şi jur nu prea se lasă a fi întrecuţĭ de concetăţenii lor Saşĭ, ba cutez a afirma şi stau bun, că déca ar posede Românaşii noştri pămêntul Saşilor, ar fi cu mult înaintea lor în ale economiei de câmp şi de vite.

Causa, că Românaşii noştri nu păşesc ca esponenţĭ cu vitele lor, carĭ de multe-orĭ întrec pe ale altora, este timiditatea şi neîncrederea ce o au în comisiunea resp. juriul esaminator şi încredinţat cu împărţirea premiilor, fiind acest juriu compus din ómenĭ străinĭ de némul şi limba Românului, şi nicĭ-odată binevoitorĭ lui.

După o esaminare scrupulósă a vitelor, juriul se retrage spre a delibera asupra împărţirei premiilor. Se împart diferite premii după diversele clase de vite. Intre cei premiaţĭ se numeră şi harnicul Românaş Nicolae Tempea din Cohalm (strada Guisgass). Acest fruntaş econom a dobêndit premiul prim pentru o vacă cu doi viţeĭ (boulenĭ) gemenĭ de 5 lunĭ. Vaca e de rassa ungurénă (albă), e de 6 anĭ şi deja e mamă a 5 viţei. Amintesc că la esposiţia din anul trecut pe când vaca purta în fóle, a dobêndit pentru ea premiul de 20 corône, ér ést an fiind vaca cu doi boulenĭ gemenĭ lângă ea, a obţinut premiul prim de 60 corône. Las că vaca încă e o vită ca şi care, deşi trage în jug, rar sě-i afli păreche, ér viţěluşii sunt o adevěrată raritate; pare că ai tăiat un měr în două!

Acest Românaş, sěrac din părinţĭ şi cu familiă numěrósă, muncind alăturea cu harnica-i soţiă din revěrsatul zorilor până în nópte, a început a-şĭ agonisi şi o modestă stăricică. Arêndézá pămênt dela Saşĭ şi lucră şi în parte, cum numai bietul póte numai sě dea înainte, dér şi Dumnedeu îi ajută şi îi sporesce şi binecuvêntă rodul muncii sale, ér concetăţenii sěi încep a-l stima şi a ţiné sémă de el, căcĭ l'au ales în representanţa bisericéscă şi comunală. Cu drept cuvênt merită a fi recomandat ca „model econom" atât Cohălmenilor, cât şi tuturor fraţilor economĭ de pretutindenea. Chiar şi în 8 Noemvrie cercetându-l l'am aflat în câmp cosind nu sciu pentru a câta óră la trifoiu.

Incheiând, vě dic, fraţilor Cohălmenĭ, fiţĭ economĭ harnicĭ, căcĭ sciut e că economul e „talpa ţěrii", ér la esposiţia din anul viitor păşiţĭ cu vitele afară, arătaţivě străinilor dibăcia şi hărnicia, prin ce vě câştigaţĭ stima şi respectul cuvenit.

Aşa sě vě ajute Dumnedeu!

A. S.

Literatură.

Dela Tipografia „A. Mureşianu" din Braşov se pot procura următórele cărţĭ:

Pentru pregătirea bucatelor se atrage atenţiunea familiilor române asupra folositórei cărţĭ întitulate: „*Bucătărésa naţională*", carte de bucate a bucătăriei române, francese, germane, şi ungare. E tipărită la Braşov de rěposatul librar I. C. *Hintescu* şi la compunerea ei şĭ-au dat concursul şi unele dame distinse şi harnice române de pe atuncĭ. Până adĭ cartea a rěmas cea mai bună şi bogată în felul sěu. Felul bucatelor sunt înşirate tóte în ordine alfabetică după numele lor. Sunt în numèr de vre-o 1620, ér cartea conţine peste 700 pag. format mare cuart. Limbagiul e uşor, aşa că nu-i român care sě nu l pricépă. Costă numai cor. 1.60 plus 40 banĭ spese postale.

*

Instrucţiunĭ populare despre *datorinţele şi drepturile purtătorului de dare* edate de Wilhelm Niemandz, an. 1900. Preţul cor. 1.20 plus 10 banĭ porto. Pentru orientare spunem, că acéstă carte e un îndreptar de o trebuinţă nespus de mare pentru toţĭ câţĭ au afacerĭ cu dările. Cine are cartea, n'are lipsă sě alerge la diferite casurĭ pe la câţĭ şi mai câţĭ pentru sfaturĭ căcĭ cartea-i pověţuesce mai bine.

*

„***Carte de cântece*** pentru tinerimea şcolară adunate şi aranjate de Ioan *Dariu*". A apărut numai acum şi conţine: hore, marşurĭ (şcolastice şi eroice) elegii, imnurĭ, cântece religióse şi alte multe soiurĭ alese din cele mai frumóse şi de cei mai vestiţĭ poeţĭ ai noştri; aşa că ele şi pentru tinerimea adultă şi popor în genere dau o petrecere frumósă. Constă din peste 168 pag. şi se vinde cu 50 banĭ (25 cr.) plus 9 banĭ taxa de postă.

*

Pilde şi sfaturĭ pentru popor. Sub acest titul a eşit de sub tipar în Tipografia „Aurora" din Gherla o nouă carte scrisă de d-l *Ioan Pop Reteganu*, cunoscutul nostru scriitor poporal. Cartea conţine 160 pag. în format 8^0 şi conţine vre-o 24 de scrierĭ, carĭ cuprind diferite învěţăturĭ pentru trebuinţele ţěranilor noştri O recomandăm ca o carte fórte de folos şi de petrecere pentru popor.

*

Noţiunĭ de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ şi 224 pag. Opul acesta nu se ocupa numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, şi aşa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, raţă, ba merge chiar până la ouă arătând şi acestea cum se păstrézá, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă şi fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România şi e aprobat de ministerul român al cultelor şi instrucţiunei publice pentru şcólele şi pentru bibliotecile poporale. Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu" cu 2 cor. plus 10 banĭ porto.)

ECONOMIA.

Cultivarea nucului şi a prunului.

Nucii şi prunii se cultivă la noi pretutindenea nealtoiţi, în starea lor sĕlbatică, şi totuşĭ avem fructe bunişóre dela ei, carĭ după óre-care cultivare raţională ar emula cu cele mai nobile din ţĕrile strĕine şi ar aduce economilor noştri câştigurĭ nespus de multe.

Pomii aceştia cresc şi aduc fructe atât pe délurĭ, cât şi în şesurĭ; le priesc însĕ mai bine în şesurĭ, unde pămêntul e mai gras, şi aşa décă totuşĭ îi plantăm pe délurĭ, nu va fi de prisos a căra din şes lângă trunchiul lor vre-o câte-va corfe din pămêntul bun din şes, séu gunoiu, când apoi cu îmbunătăţirea pămêntului vor prospera pomii aceştia şi pe délurĭ ca pe şes.

Trebue sĕ ne silim déră, ca sĕ plantăm délurile nóstre pleşuge cu pomii aceştia, făcêndu-le prin asta fructifere şi pentru economia nóstră rentabilă. Sĕ avem numai grijă, ca cu plantarea raţională sĕ ţinem sémă tot-déuna sistemul de şirurĭ, după care pomii sĕ fiă plantaţĭ în rêndurĭ frumóse şi óble; făcênd aşa vom trage folos şi din spaţiul de plantare întreg.

Pănă acuma nu se dă mare însemnătate înmulţirei raţionale a prunilor de cei mai mulţĭ, éră din pămênt numai în urma unui sîmbure rĕtăcit şi cufundat din întêmplare, fără órecare sistem séu ordine şi aşa în cele mai multe locurĭ prunii sunt prea deşĭ, prin urmare nu se pot pe deplin desvolta şi nicĭ nu pot aduce fructe frumóse în mĕsură recerută; séu că unii prunĭ, ca surcei, din rĕdăcina unui prun mai bĕtrân, avênd câte două rădĕcinĭ comune, prin urmare ne-avênd nutrement de-ajuns, ambi numai fructe nedesvoltate şi fără óre-care preţ produc.

Surceii aceştia se pot însĕ cresce de pomĭ de sine stătătorĭ, décă înainte de a fi ajuns grosimea unui deget se vor scóte şi se vor planta în şcóla de pomĭ într'un pămênt afund săpat în şir oblu, în depărtare de 50 cm. de olaltă. Cu procedura asta se vor desvolta în şcóla de pomĭ numai surceii cu rădĕcinĭ mai marĭ şi bine desvoltaţĭ, pe când ceilalţĭ cu puţine rădĕcinĭ vor perì.

Este prin urmare mai cu scop şi rentabil, de a sĕmĕna sĕminţe de prune bine cópte, cum le capĕtăm după consumarea prunelor, cu ocasiunea pregătirei lictarului. Inainte de a fi ajuns prunele în căldare, fiind sĕmênţele scóse din prune, sĕmĕnăm aceştĭ sîmburĭ încă neuscaţĭ într'un loc la faţa sórelui în afundimea unui deget în săpătură adêncă. Este fórte cu scop, când tragem cu vêrful sapei lângă o sfóră brezde óble pentru a sĕmĕna, băgând sĕmênţele în aceste brezde. Sĕmênţele însĕ nu vor fi sĕmĕnate prea afund şi nicĭ îngrămădite una peste alta într'un loc. Nucile încă se pot sĕmĕna după acésta modalitate, trebue sĕ se pună însĕ acestea cu vêrful în jos 50 cmetri afund şi depărtate una de alta, fiindcă pomii, ce iese, au sĕ rĕmână 2—3 anĭ în locul acesta. După ce am acoperit brezdele cu pămênt bun, curat, avem sĕ pumem pe ele şi puţin gunoiu vechiu, copt.

Décă s'au uscat sĕmênţele séu pămêntul este încă îngheţat, atuncĭ sĕmĕnăm în deşert primăvara, căcĭ sĕminţele aceste deja uscate rĕmân un an în pămênt, până ce nu se putredesc cojile, când apoi rĕsar numai în primăvara anului viitor, şi atuncĭ de tot rar, fiind-că stând mult timp în pămênt, fórte multe se strică. Ca sĕ încunjurăm asta, mijlocim încolţirea înainte de a-le sĕmĕna, ceea-ce se face aşa, că aşeḑăm într'o ólă séu lădiţă în fund nĕsip, séu pămênt, pe acel pămênt punem în grosimea unui deget sĕminţe de prune séu de nucĭ, după aceea érăşĭ nĕsip, séu pămênt şi aşa mai departe pănă se umple óla séu lădiţa; atuncĭ apoi udăm cu apă curată vasul acesta şi-l aşeḑăm în pivniţă séu îl îngropăm în grădină, fără a-l acoperi şi punem pe el vre'o câte-va lopeţĭ de pămênt.

Primăvara cam în luna lui Aprilie vom afla, că partea cea mai mare a sĕmênţei este deja încolţită. Aceste sĕmênţe încolţite le sĕmĕnăm în brazde, precum s'a ḑis mai sus, avênd însĕ grijă că încolţiturile din sĕminţe sĕ nu supere cu ocasiunea plantării.

In luna lui Maiu vor avé deja plantaţiune eşite din sĕmênţele aklt din cele sĕmĕnate încolţite, cât şi cele sĕmĕnate tómna, 3—4 frunḑe, când apoi avem sĕ le scótem din sĕmĕ sime şi a le planta în şcóla de pomĭ, care trebue sĕ ocupe un loc mai mare, decât cum era locul, unde au sĕmĕnat sĕminţele.

Plantaţiunea se face în timp ploios, când avem sĕ purcedem chiar aşa, ca la plantarea curechiului (a varzei), numai că la prunĭ avem sĕ netezim cu un cuţit ascuţit séu cu un fórfece vêrfurile rădĕcinelor perpendiculare în lungime de 1—2 degete. Prin netezirea acestor rădĕcinĭ perpendiculare sunt silite rădĕcinile laterale la crescere şi desvolvare, şi atuncĭ capĕtă plantaţiunile aşa ḑicênd un tufiş de rădĕcinĭ. Plantele aşa rotunḑite se aşéză acum în şirurĭ óble 50 cm. depărtate una de alta, avênd atuncĭ sĕ ne îngrijim, ca pămêntul în jurul lor sĕ fie des săpat şi curăţit de buruenĭ, în timp uscat trebuesc şi udate.

Pomii se lasă sĕ crésca până [a o înălţime de $1\frac{1}{2}$ séu doi metri, crengile lateralĭ se rup până ce sunt încă în stare verde cu unghia, éră décă acelea se întăresc şi se înlemnesc, atuncĭ întrebuinţăm la tăierea lor un cuţitaş ascuţit; tăierea crengilor pe marginĭ are sĕ se întêmple în lunile Iunie, Iulie s'au August, când pomul este sucos, ceea ce efectuim astfel, că împlântăm cuţitaşul de-asupra crengei, pe care-l tăiem din sus în jos, ca aşa sĕ nu-l rănim prea tare, pe crênga conducĕtóre în sus nu facem nicĭ-odată tăietură.

Făcênd astfel, vom căpĕta în 3—4 anĭ prunĭ frumoşĭ, oblĭ şi netedĭ în număr câţĭ ne trebue, şi de o calitate escelentă, când apoi le putem transplanta în locurile, unde sunt pentru tot-déuna plantate. Décă pe lângă tótă ostenéla nóstră nu cresce vre-unul din prunĭ oblu în sus, ci se face tufos, atuncĭ n'avem alt mijloc, decât sĕ tăiem primăvara viitóre trunchiul de o palmă dela pămênt cu totul; din surceii ce vor eşi lăsăm pe cel mai puternic, tăind pe ceilalţĭ, ér surcelul lăsat îl legăm pe lângă un băţ împlântat sĕ créscă la înălţimea recerută.

Trunchiuleţii aceştia de prunĭ se pot şi altoi, la care cas vom putea folosi specialităţĭ alese, carĭ aduc fructe, mai marĭ, ca cele nealtoite, şi pot fi de acele, ce se coc mai de timpuriu, seu de tot târḑiu.

(Va urma.) **Reghianul.**

Prunele.

Robert Habs publică, într'o revistă germană un articul prea interesant despre prune. Etă-l în resumat după „Gazeta Săteanului“:

Tóte soiurile de prune se pot reduce la şése şi acestea la trei, carĭ par a fi formele cele mai dintâiŭ ale acestor fructe.

Representanţii acestor trei tipurĭ sunt pruna propriu ḑisă (Die Zwetsche séu Zwetschke, perja *moldovenéscă*) de origine din Asia; apoi vine *porumbréua* (die Krieche ḑisă muntenesce şi *scorómba*) şi în sfirşit *corcudusa* (die Schlehe). Tipurĭ de al doilea rênd eşite din corcire sunt următórele trei: *damascena*, *reineclaudu* şi *mirabella*. Din corcirea acestor şése felurĭ au eşit tóte celelalte nenumĕrate varietăţĭ.

In Germania şi tótă Europa rĕsăriténă pruna (perja) e fórte rĕspândită. In ţĕrile de pe lângă Dunărea de jos (Ungaria, Serbia, România, Bulgaria), cultura prunilor jócă mare rol şi fórméză adevĕrate pădurĭ. Se întrebuinţéză ca hrană atât próspete, cât şi uscate, orĭ afumate séu ca magiun (lictar, povidlă); de-asemenea se întrebuinţéză pentru făcut rachiu de prune (ţuică, sliboviţă etc.) Prunul e adus din Asia mică mai întâiŭ. In imperiul bizantin şi de acolo s'a rĕspândit în Europa rĕsăriténă. Numele Zwetschke e de origine grécă bizantină, căcĭ fructul acesta se numea prounon sebasticon, din sebasticon rostit sevasticon s'a făcut svestca etc. In veacul al XIV-lea se pomenesce de prune ca de un lucru de negoţ adus din Ungaria. Cam pe acéstă vreme s'au sădit şi cei dintâiŭ prunĭ în Boemia şi de acolo s'au rĕspândit în Germania.

In Francia rolul prunelor îl jócă varietatea ḑisă damascena, care se deosebesce de prună prin aceea, că e rotundă şi nu lungăreţă, roşie şi nu négră albastră; se află însĕ şi damascene negre (soiul ce se cóce în Septemvrie). Damascena e de loc din Siria, dér era în Italia fórte rĕspândită încă de pe vremea lui Plinius, de unde s'a întins în Galia şi a ajuns una din producţiile însemnate ale sudului Franciei, ba chiar articol de negoţ. Sute de anĭ a avut Tourena monopolul comerciului cu prune uscate, ér Damascena dela Tours era cunoscută pretutindenĭ. In vécul al XIX-lea Tourena numai are monopolul şi aşa ḑisele prune uscate de Tours sunt în cea mai mare parte dela Saumur lângă Loira şi dela Chatellerault lângă Vienne. In loc de Damascena dela Tours, se află acuma „Pruna de Agen“ care se produce afară dela Agen, la Marmande, Tonneins şi Clairas. In Provence face mare comerciŭ cu prune uscate orăşelul Digne lângă Bléaume, dér espedéză numai prune albe uscate. Prunellele (prunele uscate francése) se fac mai ales din prunele de Brignole, din prunele Cathérine, din prunele de Monfort (albastre închise şi sgrunţuróse) precum şi din Damascenele mai sus pomenite. Până în vécul trecut se dedeau numele de damascene tuturor prunelor uscate fără a deosebi de erau negre orĭ roşi.

Porumbrelele sémână cu damascenele şi unii cred, că sunt forma sĕlbătăcită a acestora. Dér de óre-ce se află sîmburĭ de porumbrele în locuinţele lacustre ale Elveţiei, se vede, că părerea e greşită.

Mirabellele s'a întrodus în Europa de prin vécul al XVI-lea, în a doua jumĕtate. Ele sunt de loc din Orient şi sunt rotunde; unele sunt galbine, altele galbine roşietice, altele brune închise séu roşi ca cireşele. Dela început li-se ḑicea myrobalane. Vestită e mirabella dela Metz ca fruct de masă şi mai ales mirabella de August, deşi e mai mică.

Corcoduşele au jucat mare rol în variabilitatea prunelor, căcĭ a fost fórte mult întrebuinţată, ca plantă pe care sĕ se prindă altóe alese. Numele lor german Schlehe e de origine slavă, căcĭ la Polonĭ, Ruşĭ etc. sliva însémnă prună în general. Dela Slavĭ au luat şi Ungurii pe „szilva“ a lor. In vécul al XVI şi al XVII-lea Germanii ḑiceau Schlehe acelor fructe, cărora noi le ḑicem în Muntenia prune şi în Moldova perje.

Plinius ne spune, că încă de pe vremea lui (vécul întâiŭ după Chr.) erau nenumĕrate soiurĭ de prune, caea-ce arată cât de veche era cultura lor şi negreşit nu în Italia şi Grecia, dér în Siria de unde fusese aduse în Italia. In Italia se cultivau 20 de felurĭ şi anume în fruntea tuturora Demascena violetă (Damas violet al Francesilor). Mai erau felurĭ negre tărcate, purpurii, galbene etc.

Ce însémnă cuvêntul prună? Mai întâiŭ cuvêntul nostru e de origine latină; deşi se află în grecesce prounon, totuşĭ Latinii nu l'au luat dela Grecĭ. Dovadă pentru acest fapt e, că Latinii aveau vorba *pruna*, care însemna cărbune aprins faţa cu *carbo*, cărbune stins. Grecii aveau Proumnon şi Prunon, dér la Germanĭ s'a făcut din forma Prumnon, Phrûmo şi apoi Prhume şi Phlume, din carĭ adĭ Pflaume.

Robert Habs arată, că cuvêntul e în legătură cu sanscritul prush séu plus a arde, prushva (sóre) şi plusha (ardere). El crede, că pentru-că lemnul de prun se întrebuinţa la foc. Noi nu credem, că aşa e, nicĭ că numele s'ar fi dat de pe colórea roşcată a lemnului, ci suntem de părere, că încă din cea mai adêncă vechime se făcea ţuică de prune şi de aceea i-s'a dat acest nume. E de ajuns décă nu s'ar fi făcut chiar spirt, ci numai un fel de vin de prune.

Un prunar.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Ordin poliţienesc,

Pe vremea lui Vodă Barbu Ştirbeiŭ, era holeră în Bucurescĭ. Poliţia lipise pe ziḑurĭ următorul ordin: „Fiind holeră poruncim cetăţenilor care se întorc după ḑece césurĭ din nópte acasă sĕ nu cânte pe drum nicĭ sĕ facă sgomot“.

Ce avea a face sgomotul cu holera, nu se scie, dér poliţia ordonase aşa.

Intr'o nópte câţĭ-va tinerĭ cam turtiţĭ se întorceau dela o cârciumă cântând pe stradă. Era pe la 12 nóptea. Gardistul le ţine drumul. „Cum domnilor? N'aţĭ cetit porunca? Cine se întórce acasă după ḑece nóptea n'are dreptul sĕ cânte!“

— Am cetit!“ ḑise unul mai isteţ, „dér noi nu ne întórcem acasă; noi mergem într'altă cârciumă“.

Acest rĕspuns ne aşteptat a zăpăcit pe gardist. Tinerii au plecat în pace.

A doua ḑi ordinul poliţiei era schimbat: „Fiind holeră, poruncim cetăţenilor sĕ nu facă sgomot şi sĕ nu cânte pe drum după ḑece césurĭ nóptea, orĭ de se întorc orĭ de nu se întorc!“

*

Cine sunteţĭ D-vóstră?

Când s'au întêlnit mai anii trecuţĭ împĕratul Austriei cu împĕratul Germaniei şi cu regele Italiei, li s'a întêmplat odată, că eşind la plimbare pe jos i-a apucat plóia. Ca sĕ sosésca mai iute în oraş, au rugat pe un ţĕran, care trecea cu carul gol sĕ-i ia în car. Plóia însĕ s'a liniştit. Mergênd aşa ţĕranul se întórce spre ei:

— Bine, dér d-vóstră cine sunteţĭ? El a întrebat cu curiositatea aceia a ţĕranului, nepăsător şi respectuos tot-odată.

— Eu sunt împĕratul Germaniei.

— Audĭ, audĭ!

— Domnul de acolo e împĕratul Austriei.....

— Ei tacĭ!

— Ér ăstalalt e regele Italiei....

— Hm; Ér eu sunt şahul Persiei, décă e vorba aşa! ḑise ţĕranul şi se întórse zimbind mulţumit, că a sciut sĕ pareze gluma domnilor acelora.

*

La tribunal.

— Cocóne Panache, vĕ rog, acum după ce am câştigat procesul, dór o sĕ capĕt cele două sute de francĭ?

— Dér cum sĕ-i capeţĭ, când scĭ, că d'abia au ajuns pentru timbre şi taxe?

— Dér bine ce am câştigat eu atuncĭ?

— Procesul!...

Calendarul sĕptĕmânei.

NOVEMBRE. are 30 ḑile. BRUMAR.

Ḑilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	19 S. p. Avd. şi Var.	2 1 Adv. Aŭreli.
Lunĭ.	20 † C. p. Greg. Dec.	3 Franz Xaver
Marţĭ	21 **Intrarea în biseric.**	4 Borbara
Merc.	22 S. apost. Filimon	5 Sava
Joi	23 S. pr. Amfilochiu	6 Nicolau
Vnerĭ	24 S. p. Clemente p.	7 Ambrosiu
Sâm.	25 † S. m. Ecatarina	8 **C. Născ. d. D.**

Cursul pieţei Braşov.

Din 1 Decemvre. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.88	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.80
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.12	Vênd.	19.17
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	117.60	Vênd.	117.68
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

tribunal arbitral ales, séu décă va face pașĭ pentru a se porni tratărĭ oficiale.

O telegramă din Bruxella ḑice, că probabil Krüger va ruga pe guvernul olandes, ca pe basa convenţiei dela Haga, sĕ intervină.

Lui *„Daily Chroinicle“* i-se telegrafézĕ din Viena, că *Krüger* a rugat pe tóte puterile europene, ca în virtutea convenţiei dela Haga, sĕ se numéscă un tribunal arbitral. Două dintre puterĭ au declarat deja, că sunt gata a sprijini acésta, însĕ celelalte puterĭ au respins hotărît cererea lui Krüger.

Mai notăm, că consiliul departamentului din Paris a primit unanim propunerea, ca guvernul frances sĕ ia iniţiativa, ca între Anglia și Francia se decidă un tribunal ales.

SCIRILE ḐILEI.

— 17 (30) Noemvrie.

Inmormêntarea canonicului Dr. I. Raţiŭ s'a făcut, precum ne scrie corespondentul nostru din Blașiu, Joi în 29 Noemvrie d. a. Serviciul funebral s'a sĕvĕrșit în biserica catedrală de către Inalt Prea S. Sa d-l Metropolit Dr. *Victor Mihalyi* asistat de opt canonicĭ și de profesorul pensionat I. Gherman. Cuvêntul funebral l'a rostit canonicul Dr. Victor *Smigelski*. Au fost presenţĭ orășenii toţĭ, și Românĭ și strĕinĭ, apoi corpul profesoral dela teologiă, gimnasiu și preparandiă și elevii tuturor institutelor, carĭ au petrecut pe decedatul în lung conduct până la mormênt, unde corul teologilor, condus de prof. Iacob Mureșianu, a cântat jalnicul „Plâng și mĕ tânguesc.“

Revolver la alegerea din Beiuș. Fóia „Tiszautul“ spune, că la alegerea din Beiuș un scriitor jidan cu numele *Goldberger* s'a postat c'un revolver în mână pe un pod, pe care trebuiau sĕ trécă alegĕtorii în oraș, și striga: „Jos cu pana roșiă dela pălăriă, că altfel împușc“. Tot acésta o spune și „Nagyváradi Napló“. Alegĕtorii cei cu péna roșiă la pălăriă erau de-ai candidatului oposiţional Szokoly. De altfel în contra alegerii s'a înaintat protest. — Frumóse prospecte pentru viitórele alegerĭ!

Bóla Ţarului. Faţă cu scirile favorabile despre bóla Ţarului, au sosit acum în urmă două telegrame, după carĭ tifusul greu a înfluinţat mult asupra creerului Ţarului și mintea i-s'ar fi turburat. Una din telegrame ce vine din Paris, reproducênd informaţiunea ḑiarului „Siécle“ după care Ţarul probabil, că se va reînsănĕtoșa, însĕ creerul îĭ este atât de sdruncinat, încât medicii se tem, că nu-șĭ va mai recâpĕta mintea întrégă. — A doua telegramă sosesce din Turin. Ea anunţă, că după informaţiunile ḑiarului „Stampa“ Ţarul sufere de turburărĭ de creer, carĭ adeseorĭ sunt o urmare a casurilor grave de tifus. — După buletinul medical din urmă, starea Ţarului s'a întors constant spre bine.

Goluchowski în Budapesta. Contele Agenor *Goluchowki* ministru comun de esterne, contele *Wolkenstein* și consilierul de secţie *Merey* au sosit alaltăerĭ în Budapesta.

Jancsó Benedek — premiat. Academia maghiară are un legat, făcut mai anii trecuţĭ de Alexandru Bródy, cu menirea, ca din interesele legatului Academia sĕ premieze an de an cu câte 6000 coróne pe câte un ḑiarist maghiar. In ședinţa plenară ţinută Lunĭ după amédĭ Aca-demia a hotărît sĕ premieze pe publicistul *Jancsó Benedek* pentru tomul II din cartea sa „A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota“. (Istoria și stadiul de acum al nisuinţelor naţionalistice române.)

Complot în contra lui Roberts. Din Johannesburg telegrafézĕ lord *Roberts* cu data de 26 l. c., că în contra sa *s'ar fi urḑit un complot*. In 16 Noemvrie au fost arestaţĭ 5 Italienĭ, 4 Grecĭ și 1 Frances, că vor fi trimișĭ înaintea judecăţiĭ. Roberts ḑice, că acești intenţionaseră ca în 19 l. c., sĕ-i arunce o bombă în biserica Maria din Johannesburg.

Baia de sânge din Peking. Corespondentul din China al ḑiarului *„Tribuna“* din Roma, dă o oglindă înfiorătóre despre baia de sânge din Peking. Étă ce scrie el: Un cunoscut chines al meu, care e de altfel om destul de civilisat și cu idei moderne, m'a chemat sĕ merg cu el, ca sĕ vĕd isprăvile strĕinilor. M'a întrodus prin stradele orașului chines, carĭ erau acoperite cu cadavre în putrefacţiune. De-alungul zidurilor zăceau cadavre de copii chinesĭ; pe acești nenorociţĭ incapabilĭ de a-se apĕra, i-au omorît isbindu i cu furiă de ziduri și aveau scăfârliile crepate. Omul meu m'a condus apoi prin curţĭ. Aicĭ vĕḑuĭ femei spênḑurate de arborĭ; ele îșĭ făcură singure mórtea, ca sĕ scape de siluire. Prin fântânĭ pluteau cadavrele fetelor fecióre, pe carĭ le-au ucis înșĭ-șĭ părinţii lor, ca sĕ nu fiă rușinate. Pe fruntea mea eșiră sudorĭ recĭ ca ghiaţa la vederea acestui tablou înfiorător. Intr'o curte am vĕḑut 13 femei zăcênd una lângă alta; la câte-va din ele gâtul le era tăiat, altele s'au sugrumat înse-șĭ, ca sĕ scape de urgia inimică. Bărbaţii lor s'au refugiat după-ce, mai întâi au lăsat, ca femeile sĕ-șĭ facă sfêrșitul spre a salva cinstea familiei. Chica lor pieptănată cu îngrijire era acoperită cu noroiŭ, hainele lor elegante de mĕtase erau bătute de plóie, faţa li-era desfigurată. Insoţitorul meu este om destul de modern, dér totușĭ nu-șĭ nega rassa lui, căcĭ la fine îmĭ ḑise: „Aceste femei de altfel ar fi putut scăpa de mórte, dér au trebuit sĕ se jertféscă pentru cinstea bărbaţilor și a familiei. Sinuciḑêndu-se, ele șĭ'au împlinit numai datoria.“

Puterile și China.

Bine a ḑis cine a ḑis, că în politică nu sunt imposibilităţĭ. Adevĕrul acesta îl confirmă acum cele ce se petrec între marile puterĭ și China.

După nenumĕratele propunerĭ și note diplomatice; după desbaterile ambasadorilor în Peking; după-ce s'a fost făcut chiar și un ultimatum, ér mareșalul Waldersee a început sĕ-șĭ învêrtă sabia pe dinaintea nasului „încăpăţinaţilor“ Chinesĭ — étă, că puterile *sĕ alătură* la propunerea concilіantă și echitabilă a Americei. In sensul acestei propunerĭ: *nu se va da Chinei nicĭ un ultimat; nu se va mai cere decapitarea prinţilor împĕrătescĭ chinesĭ și se vor reduce esenţial pretensiunile la o despăgubire de rĕsboiŭ*, cum era proiectat la început și acum în urmă.

Se afirmă, că în acţiunea acésta America ar fi spriginită în ascuns de Germania, care convingêndu-se, că celelalte puterĭ nu prea vor sĕ se espună pentru sângele ambasadorului Ketteler, ţine acum sĕ-șĭ pregătéscă un pod de aur, pe care sĕ se retragă cinstit și fără de a-se compromite. După-ce prin convenţia cu Anglia a voit înainte sĕ-șĭ garanteze integritatea Chinei, Germania vine acum și se alătură la propunerile Americei, carĭ de loc séu numai forte puţin corĕspund pretensiunilor ridicate de ea până acum cu tóte ocasiunile.

Dér décă așa este într'adevĕr, că adecă Germania începe sĕ dee dovedĭ de conciliaţiune și de sentimente mai puţin ostile faţă cu Chinesii, atuncĭ ea aduce prin acésta un mare serviciu nu numai păcii susţinute de baionete, dér omenimei întregĭ, întru cât se pune astfel o stavilă vĕrsărilor de sânge.

*

Primirea propunereĭ americane de către puterĭ o confirmă o telegramă din Washington a lui *„Morning Leador“* din Londra După telegrama acésta rĕspunsul positiv al Germaniei a sosit Marţĭ la Washington.

Aceeașĭ fóie este informată, că ministru american de esterne *Hay* a mai propus puterilor, ca ambasadorii din Peking sĕ nu mai negocieze în China, ci locul desbaterilor sĕ-l strămute pe alt teritoriu.

Dare de sémă și mulţămită publică.

Clușiŭ, 27 Nov. n. 1900.

Tinerimea română universitară din Clușiŭ din incidentul obicĭnuitei serate musicale-literare aranjată în 22 Nov. a. c. îșĭ esprimă sentimentele de mulţămită și recunoscinţă faţă de stimatul public din loc și jur, care de astă dată a dovedit viul interes faţă de asilul nostru comun, „Casina română“, care după cum s'a mai accentuat — este pe calea perzaniei.

Serata s'a început la órele 9, avênd următorul program:

1) Cuvênt de deschidere rostit de d-l G. Șorban stud. iur. 2) Flechtermacher: „Dorul înstrainatului“ Corul tinerimei. 3) Kreutzer: Duet (2 violine) d-nii Ales. Simonescu rig. iur, și V. Pop stud. iur. 4) *a*, G. Șorban: Serenada, *b*) Șorban: „Mai am un singur dor“ solo bariton d-l Onoriŭ Prădan stud. med. 5) Disertaţiă de Ioan Giurgiu stud. iur. 6) Vasiliu: „Cât așĭ dori“ duet (tenor d-l Ioan Mezin rig. iur.; bariton d-l Onoriu Prădan. 7) Händel: „Largo“ solo violină: de Ales. Simonescu rig. iur. 8) Vlăhuţă: „Dormĭ în pace“ declamaţie de Ioan Vancea stud. iur. 9) A., G. Șorban: „Pĕsĕrică trecĕtóre“, B., G. Șorban: „Doine românescĭ“ de V. Meruţiu stud. fil. 10) Beethoven: „Allegro con brio“ op. 18 nr. 1, C. Komzak „Märchen“ cuartet (viol. I. d-l A. Simonescu, viol II. d-l Virgil Pop, viola de Camil Negrea, violon-cello de A. Heltner stud. iur). 11) Marchner „Serenada“, Vidu „Andalusa“ corul tinerimei.

Printre singuraticele puncte ale programei este de marcat debutul d-lor Ales. Simonescu și Virgil Pop, carĭ ambi au dovedit un deosebit talent în musică, ridicând astfel în mod considerabil reușita producţiunei.

Tot asamenea au escelat și d-nii Ioan Mezin, Onoriu Prădan și Vasile Meruţiu, carĭ au secerat vii aplause din partea publicului încântat.

Sfêrșindu-se producţiunea pe la órele 11, a urmat dansul, care a durat până aprópe diminéţă cu o animaţiă, încât abia póte sĕ se fi depărtat cineva fără a duce cu sine cele mai plăcute suvenirĭ.

Mihail Dobreanu,
stud. iur.

NECROLOG. Cu inima sdrobită de durere subscrișii aducem la cunoscinţa tuturor rudeniilor, prietinilor și cunoscuţilor, cumcă preaiubitul și neuitatul frate, unchiŭ și cumnat

Dr. Ioan Raţiu,

canonic lector în capitulu metropolitan gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș,

Marţĭ în 27 Noemvrie 1900 la 6½ óre séra, după un morb scurt și greu, împărtășit cu S. Sacramente ale muribunḑilor, și-a dat blândul sĕu suflet în mânile Creatorului în etate de 60 anĭ ai vieţii și 22 ai canoniciei sale.

Osĕmintele adormitului în Domnul se vor depune spre odihnă vecĭnică Joi în 29 Noemvrie st. n. la 2 óre p. m. în cimiteriul comun.

Blașiŭ, 1900, 27 Noemvrie.

Natalia Cirlea n. Raţiu cu soţul Iosif, Timoteu Raţiu cu fica Natalia ca nepoţĭ; Maria Spinean ca soră; George, Ioan și Ana Spinean ca consângenĭ; Maria Raţiu n. Lazar ca cumnată.

ULTIME SCIRI.

Londra, 28 Noemvrie. Agenţia „Reuter“ anunţă din Edenburg: *Dewett* ţine ocupat Dewettsdorp, ceea-ce se consideră, ca o intenţiune a lui de a năvăli în Capland spre a-șĭ întregi armata. Din causa acésta Englesii ţin ocupate tóte trecĕtorile râului Oranje. Fără sporirea cavaleriei nu se póte spera prinderea lui Dewett.

Sofia, 29 Noemvrie. Oficiósa *„Vecernia Poșta“* scrie, că Bulgaria și Serbia vor încheia o alianţă cu privire la Macedonia și Serbia-vechiă, ale cărei condiţiunĭ au aflat deja consimţĕmêntul celor două state. Alianţa ar consta din trei puncte: 1) Deplină autonomiă pentru Macedonia și Serbia-vechiă, pe lângă garanţia Sultanului și a marilor puterĭ; 2) Décă s'ar lăsa poporului macedonean sĕ decidă asupra viitorului sĕu, acésta sĕ se facă pe calea unui plebiscit; în cas când Macedonia ar fi încorporată Bulgariei, cea din urmă se obligă de-a da ajutor Serbiei pentru încorporarea Serbiei-vechĭ, și 3) Décă un al treilea stat (România?) ar ataca integritatea Macedoniei orĭ a Serbiei-vechĭ, statele aliate se obligă a-se opune din tóte puterile. — „Vecernia Poșta“ adauge, că diplomaţia ruséscă, atât din Belgrad, cât și din Sofia, sprijinesce înfiinţarea alianţei.

Paris, 29 Noemvrie. Krüger plécă Sâmbătă de aicĭ și Dumincă va sosi în Colonia. Lunĭ va merge prin Magdeburg la Berlin, unde va sosi Marţĭ.

Monte-Carlo, 29 Noemvrie. E. *Arion* mergênd erĭ cu bicicleta spre locuinţă, a fost atacat de nisce tâlharĭ mascaţĭ, carĭ l'au împușcat și i-au luat toţĭ banii, ce-i avea la sine.

DIVERSE.

Inflŭinţa vindecătóre a musicei. Plinius spune despre Aesculap, că cu ajutorul musicei a vindecat diferite bóle; după părerea lui Cato, musica are puterea de-a micșora durerile. Varro a susţinut despre musică, că ea vindecă reumatismul. Teofrastus considera musica de un medicament escelent contra mușcăturei de viperă, ér Coelius, medic roman, a recunoscut, că musica are o influinţă liniștitóre asupra celor nervoșĭ. In cartea lui Plutarchus se amintesce, că cretanul Telates cu ajutorul melodiilor dulcĭ ale lirei sale a mântuit pe Lacedemonienĭ de pestilenţă. După Martinus Capella musica și cântarea e mijlocul cel mai bun contra frigurilor. Pe melancolicul rege al Spaniei, Filip V, numai cântĕreţul Farinelli l'a înviorat întru atâta, încât s'a putut din nou ocupa cu agendele ţĕrei sale. Intr'o carte apĕrută la 1688 se scrie, că și ducele de Orania tot cu ajutorul musicei șĭ-a depărtat melancolia. Un musician frances, care era greu bolnav de frigurĭ, a fost vindecat cu ajutorul musicei. Un medic engles a spus, că un bolnav numai atuncĭ audia, când îi bătea tare toba la urechiă. Medicul, ca sĕ-l cureze, l'a dus la o operă sgomotósă. Când musica făcea mai mare sgomot, bolnavul strigă de-odată: d-le medic, acum aud! Dér înzadar striga surdul, că aude, căcĭ acum nu mai audia medicul, care din causa iritaţiunei prea marĭ, a fost lovit de apoplexiă.

Literatură.

Antropomorfisme și Antiantropomorfisme în limba română de *Nicolae Sulică*. In limba nóstră scrierile de felul acesta sunt rare și scrierea acéstă a d-lui profesor la gimnasiul român din loc Nic. Sulică se distinge nu numai prin conţinutul sĕu bogat și sistematic, prelucrat după stricta metodă scientifică, ci și prin limbagiu sĕu scris la înţelesul tuturor. Autorul e cunoscut și din scrierile sale folkloricefilologice de până acum. Cartea ce anunţăm acum, se póte procura dela Tipografia A. Mureșianu cu 40 cr. séu 80 banĭ (plus 5 banĭ porto).

*

Noţiunĭ de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ și 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, și așa pe rând până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, raţă, ba merge chiar până la cuă arătând și acestea cum se păstréză, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă și fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministeriul român al cultelor și instrucţiunei publice pentru scólele și pentru bibliotecile poporale. Se póte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ cu 2 cor. plus 10 banĭ porto.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următórele cărțĭ:

Cărțĭ de rugăciunĭ și predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciunĭ și de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă. *Ediț. IV corectată.* Gherla. Prețul unui es. în părețĭ tarĭ colorațĭ . . 35 cr. (+ 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ și cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuințele vieții. *Edițiunea IV.* Gherla. Conține peste 334 pag. Legată costă 50 cr. (+ 5 cr. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărișorĭ. Legată costă 22 cr. (+ 3 cr. porto).

Carte derugăciunĭ, cererĭ și laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul și mângăiarea sufletelor. Prețul legat 20 cr. (+ 3 cr. porto).

Predicĭ pe tóte Duminecile și sărbătorile de peste an, Vul. I. de *Em. Elefteres-u*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numărósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Prețul (4 lei) . . . 1 fl. 50 cr.

De acelașĭ autor a apărut Vol. II. cu ***„Predicĭ ocasionale și funebrale“,*** care se estinde pe 220 pag. și conține predicĭ multe pentru cununii, și diferite ocasiunĭ (la sânțirea de bisericĭ, la instalărĭ de parochĭ, la presentarea pentru prima-óră a preotului în parochii etc. et.) Peț. 1 fl. 70 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sărbătorĭ. Conține vre-o 400 pag. Prețul (în loc de 2 fl.) prin postă . . 1 fl. 60 cr.

Cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Popiu*, Conțin vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predie pentru Duminecile de peste an, ompuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conține predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pentru Duminecĭ de *Iustin Popfiu*, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinióră. Format mare de 500 pag. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

„Carte de Rugăciunĭ, cererĭ și laude“ spre folosul și mângăierea sufletelor creștinescĭ. Conține 201 pag.

Prețul: legat simplu . . . . . 80 b.
„ leg. în pânză . . . 1 cor. 60 b.
„ „ în piele și aurit 3 cor. 20 b.
„ „ în catifea cu copcii și cu cruce 7 cor. — b.

„Pomenirea Prea on. brâu. al Preasântei de Dumnedeu născătóre, scósă din antologion séu mineiŭ și tipărită cu litere“. Pag. 16. Prețul 20 banĭ.

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Novembre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.45
Renta de coróne ung. 4%	91.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.50
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	167.75
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	98.05
Renta de hârtie austr.	97.70
Renta de aur austr.	116.—
Losurĭ din 1860	134.30
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.92
Acții de-ale Băncei ung. de credit	674.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	670.—
Napoleondorĭ	19.17
Mărcĭ imperiale germane	117.62½
London vista	240.50
Paris vista	95.80
Rente de coróne austr. 4%	98.35
Note italiene	90.70

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Novembre. 1900.

Bancnota rom.	Cump. 18.88	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump. 18.70	Vênd.	18.80
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.12	Vênd.	19.17
Galbenĭ	Cump. 11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 117.60	Vênd.	117.63
Lire turcescĭ	Cump. 10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd.	101.—

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	5 fl. —
Pe șese lunĭ	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe șese lunĭ	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 francĭ.
Pe șese lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, să binevoiéscă a srcie adresa lămurit și a aráta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurca** și la **Eremias Nepoții.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.